

Miloslav Petrussek – kompletní bibliografie

(aktualizováno k 26. 8. 2026)

Sestavily Alena Miltová a Jana Holubová¹

KNIHY, kapitoly v knihách (monografiích), učební texty

Pavel Machonin a kol., *Československá společnost. Sociologická analýza sociální stratifikace*. Bratislava: Epona 1969, 608 stran (spoluautor; autorská kapitola č. 12 Sociální kontakty a sociopreferenční orientace).

Sociometrie (teorie, metoda, techniky). Praha: Svoboda 1969, 263 stran.

Szociometria (Elméletek, módszer, és technikák). Budapest: Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó 1972, 387 stran.

Kapitoly Struktura sociologického výzkumu a jeho základní typy; Techniky sociologického výzkumu; Analýza dokumentů; Sociometrický test; Experiment v sociologii. In: Aleš Kabátek a kol., *Sociologický výzkum v práci SSM*. Praha: ÚV SSM 1979, s. 119–139, 167–171, 204–250.

Úvod do studia sociologie I. Předmět, struktura a sociální funkce sociologie. Praha: SPN 1978 (dotisk 1980), 162 stran. [skripta]

Metody a techniky sociologického výzkumu I. Principy, struktura a strategie empirického výzkumu. Praha: SPN 1982, 121 stran. („Kolektiv autorů“ – hlavní autor Jiří Buriánek, spoluautor M. Petrussek – neuvedeno žádné autorství.) [skripta]

Sociální struktura společnosti. Vybrané sociologické problémy. Praha: Filmové studio Barrandov ve spolupráci s ústředním ředitelstvím Čs. filmu 1984, 81 stran a příloha Malý slovníček k sociální struktuře [Edice příruček pro filmové tvůrčí pracovníky, Řada I – Svazek 16]

Sociologie malých skupin I. Kritika buržoazní mikrosociologie. Praha: TES – Technicko-ekonomický ústav těžkého strojírenství, Institut hutnictví a těžkého strojírenství 1985 (Metodická příručka č. 7), 67 stran. [skripta]

Sociologie malých skupin II. Krize mikrosociologie a teorie pracovního kolektivu. Praha: TES – Technicko-ekonomický ústav těžkého strojírenství, Institut hutnictví a těžkého strojírenství 1986 (Metodická příručka č. 9), 74 stran. [skripta]

Úvod do obecné sociologie I (ve dvou svazcích). Ostrava: VŽKG 1986, 354 stran (číslováno návazně). [skripta]

Alternativa (Úvahy o postavení sociologie v nealternativní společnosti) – pseud. Petr Grňa, publikováno v samizdatu, 1986, 169 stran.

O komplementaritě a toleranci ve světle sociologie. Bratislava 1986, rozmnoženo, ilustroval Fero Guldan, 36 stran.

Sociologie a literatura. Praha: Československý spisovatel 1990, 120 stran. ISBN 80-202-0165-3

O zdanlivom lesku a skutočnej biede každodennosti. In: *Lesk a bieda každodennosti*. Bratislava: Smena 1990, s. 89–101. ISBN 80-221-0057-9

Paradigmatická struktura moderní sociologie. In: Kolektiv autorů pod vedením Josefa Alana a Pavla Machonina, *Jak se rodí sociologický výzkum. K problémům výzkumu transformace*

¹ Většina položek byla zkontrolována podle příslušné knihy, sborníku, časopisu, separátu apod. Pokud nějaký text zkontrolován nebyl, je to u něj uvedeno v hranaté závorce.

sociální struktury československé společnosti. Praha: Karolinum 1992, s. 31–36. ISBN 80-7066-660-9

Il postcomunismo come concetto e problema sociopolitico. In: V. Bělohradský, P. Kende e J. Rupnik (eds.), *Democrazie da inventare. Culture politiche e stato in Ungheria e Cecoslovacchia*. Torino: Fondazione Giovanni Agnelli 1991, s. 71–88. ISBN 88-7860-051-2

Alternativní sociologie. Praha: KOS (Klub osvobozeného samizdatu) 1992, 221 stran. ISBN 80-901093-5-7

Sociologie. Praha: SPN 1992, 118 stran (M. Petrusek a kol.; autorské části: Předmluva. Pozvání do sociologie. Předmět a struktura sociologie. Skupinová struktura společnosti, s. 4–20, 43–63). ISBN 80-04-25981-2; 2. vydání 1994 (ISBN 80-04-26588-X)

Jiří Dvořák: *Ve stínu AIDS*. Praha: Academia 1992, 164 stran; spolupráce na kap. IV a VI, autor kap. VII; ISBN 80-200-0236-7

Teorie a metoda v moderní sociologii. Praha: Karolinum 1993, 204 stran. ISBN 80-7066-799-0

Aktuálnost „banálního zla“ Hannah Arendtové. In: *Násilí* (vybral a uspořádal Fedor Gál). Praha: Egem 1994, s. 52–64. ISBN 80-85395-41-X

Sociologie, literatura a politika. Praha: Karolinum 1996, 206 stran, spoluautor Josef Alan. ISBN 80-7184-034-3

Dyskusja postmodernistyczna w Czechach lat dziewięćdziesiątych. In: Hudzik, Jan P. – Mizińska, Jadwiga (eds.), *Pamięć, miejsce, obecność. Współczesne refleksje nad kulturą i ich implikacje pedagogiczne*. Lublin: Wydawnictwo UMCS 1997, s. 187–196. ISBN 83-227-0969-2

Místo Emanuela Chalupného ve vývoji československé sociologie. In: J. Zúmr (ed.), *Emanuel Chalupný, česká kultura, česká sociologie a Tábor*. Praha: Filosofia 1999, s. 59–75. ISBN 80-7007-129-X

Zur Mythologie der Massenkultur in den postkommunistischen Gesellschaften. Eine soziologische Reflexion. In: Ivo Bock, Wolfgang Schlott, Hartmute Trepper (koncepte a redakce), *Kommerz, Kunst, Unterhaltung. Die neue Popularkultur in Zentral- und Osteuropa*. Bremen: Edition Temmen 2002, s. 23–50. ISBN 3-86108-345-0

Pojetí sociologie. In: *Cesta a odkaz T. G. Masaryka. Fakta. Úvahy. Souvislosti*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 2002, s. 111–121. ISBN 80-7106-620-6

Sociální souvislosti globalizace: globalizace jako postmoderní ambivalence. In: V. Mezřický (ed.), *Globalizace*. Praha: Portál 2003, s. 93–114. ISBN 80-7178-748-5

Sociology in the Czech Republic after 1989. In: Mike Forrest Keen, Janusz Mucha (eds.), *Sociology in Central and Eastern Europe (Transformation at the Dawn of a New Millennium)*. Westport (USA): Praeger Publishers 2003, s. 49–60. ISBN 0-313-31802-6

Un traumatisme pour la sociologie tchèque? In: M. Forest, G. Mink (dir.), *Post-communisme: Les sciences sociales à l'épreuve*. Praha: CeFReS 2003, s. 138–146. ISBN 80-86311-14-7

Edvard Beneš jako sociolog (1884–1948). In: František Šmahel (uspoř.), *Učenci očima kolegů a žáků*. Praha: Academia 2004, s. 136–152. ISBN 80-200-1210-9

Socjologia w Republice Czeskiej po roku 1989. In: Janusz Mucha a Mike F. Keen (eds.), *Pierwsze lata suwerenności. Socjologia Europy Środkowo-Wschodniej o krajach tego regionu*. Warszawa: Wydawnictwo IFiS PAN 2004, s. 127–141. ISBN 83-7388-055-0

Od řádu k chaosu a zase zpátky (O paradigmatických proměnách sociologie v běhu času). In: Jiří Kabele, Martin Potůček, Irena Prázová a Arnošt Veselý (eds.), *Rozvoj české společnosti v Evropské unii. 1. díl Sociologie. Prognostika a správa*. Praha: Matfyzpress 2004, s. 11–25. ISBN 80-86732-35-5

Společnosti pozdní doby. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) 2006 (a dotisk 2007), 459 stran. ISBN 80-86429-63-6. V roce 2020 byla heslová část knihy pod názvem „Petruskovy Společnosti“ po zredigování vložena do online *Sociologické encyklopedie*: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/PSpol>.

Osudy díla Talcotta Parsonse v Čechách. In: Jiří Šubrt (ed.), *Talcott Parsons a jeho přínos soudobé sociologické teorii*. Praha: Karolinum 2006, s. 35–44. ISBN 80-246-1239-9

Filozof a sociolog Josef Ludvík Fischer. In: Ivan Hlaváček a Jiřina Jedináková (uspoř.), *Učenci očima kolegů, žáků a následovníků*. Praha: Academia 2007, s. 191–203. ISBN 978-80-200-1507-5

Pitirim A. Sorokin: Sociologie jako věda o kulturních supersystémech. In: Šubrt, J. (ed.), *Historická sociologie: teorie dlouhodobých vývojových procesů*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk 2007, s. 151–169. ISBN 978-80-7380-061-1

Sociologie mezi minulostí a budoucností: tradice a perspektivy. In: David Krámský a kol., *Humanitní vědy dnes a zítra*. Liberec: Katedra filosofie Technické univerzity v Liberci a Nakladatelství Bor 2007, s. 269–277. ISBN 978-80-86807-06-5

Ať je stůl k pohoštění prostřený. Praha: Karolinum 2008, 238 stran. ISBN 978-80-246-1448-9

Budoucnost utopického socialismu. In: Tomeš, Josef (ed.), *Naše nynější modernita: diskuse o dějinné perspektivě modernity v pojetí Jaroslava Krejčího*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) a Ústav T. G. Masaryka 2008, s. 39–44. ISBN 978-80-86429-82-3

Esej v sociologii a společnost v eseji. In: Osvaldová, Barbora – Kopáč, Radim (eds.), *Pokusy a dobrodružství: poznámky k eseji*. Praha: Karolinum 2008, s. 47–57. ISBN 978-80-246-1498-4

Humanistická teorie jednání Floriana Znanieckého. In: Šubrt, Jiří – Balon, Jan (eds.), *Teorie jednání: jeden koncept, mnoho koncepcí*. Praha: Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd a Filozofická fakulta 2008, s. 19–25. ISBN 978-80-7308-219-2

Neopozitivistická sociologie: Sociologie jako výzkum. In: Šubrt, Jiří (ed.), *Soudobá sociologie II. Teorie sociálního jednání a sociální struktury*. Praha: Karolinum 2008, s. 9–34. ISBN 978-80-246-1413-7

Sociologie na rozcestí? Soudobá sociologie v defenzivě i ofenzivě. In: Jan Randák a Aleš Novák (eds.), *K čemu dnes humanitní vědy?* Praha: Filozofická fakulta UK 2008, s. 29–41. ISBN 978-80-7308-234-5

Základy sociologie. Praha: Akademie veřejné správy, o.p.s., 2009, 189 stran. ISBN 978-80-87207-02-4

Od Pražského jara k Palachově oběti. Od srpna 1968 do ledna 1969. In: Petr Blažek, Patrik Eichler, Jakub Jareš a kol., *Jan Palach '69*. Praha: Univerzita Karlova – Filozofická fakulta, Ústav pro studium totalitních režimů a TOGGA 2009, s. 20–35. ISBN 978-80-7308-237-6 (Univerzita Karlova)

Co bulwersuje czeskich socjologów na początku nowego wieku? In: Władysław Misiak (ed.), *Co nurtuje uczonych? Dylematy i kondycja nauki polskiej*. Warszawa: Difin 2010, s. 41–57. ISBN 978-83-7641-307-5

Přetištěno také v: Andrzej Chrzanowski, Wiesław Godzic, Anna Zeidler-Janiszewska: *Zrozumieć nowoczesność. Księga jubileuszowa Zygmunta Baumana*. Łódź: Oficyna 2010, s. 181–187. ISBN 978-83-62409-05-1

Třetí kultura, lidská přirozenost a důsledky „sametové revoluce“. In: Libor Prudký (ed.), *Tehdy a teď. Česká společnost po 20 letech*. Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk 2010, s. 26–36. ISBN 978-80-7380-279-0 (Tamtéž anglická verze textu: The Third culture, human nature, and the impact of the „Velvet revolution“, s. 90–101.)

Dějiny sociologie. Praha: Grada 2011, 236 stran, spoluautoři: Jan Balon, Tomáš Holeček, Michal Kotík, Jan Maršálek, Miroslav Paulíček a Marta Svobodová. ISBN 978-80-247-3234-3

Společnost naší doby. Praha: Academia 2011, 155 stran, spoluautor Jan Balon. ISBN 978-80-200-1965-3 (e-kniha 2013).

České sociální vědy v exilu. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) 2011, 291 stran. ISBN 978-80-7419-064-3

Proč jsou intelektuálové na světě? In: Petr Hlaváček (ed.), *Intelektuál ve veřejném prostoru. Vzdělanost, společnost, politika*. Praha: Academia 2012, s. 69–78. ISBN 978-80-200-2083-3

Společnost a kultura. Sociologické úvahy a eseje. Uspořádal Jiří Fiala. 14. svazek Knihovny Ceny Nadace Dagmar a Václava Havlových VIZE 97. Břeclav: Malovaný kraj 2012, 190 stran. ISBN 978-80-904956-5-4 (vyšlo posmrtně)

Národní identita v globalizujícím se světě (Rizika a výzvy naivního multikulturalismu a militantního nacionalismu). In: *Ř! Česká národní identita v současném umění*, s. 45–51. Katalog k výstavě v Galerii Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze. Praha: VŠUP 2012 [ve skutečnosti vyšlo 2013]. ISBN 978-80-86863-46-7 (vyšlo posmrtně; převzatý text z r. 2006)

Lifestyle in the Age of Liquid Modernity or the Consciousness of Necessity – Life in a Society of Keen Senses. In: Helena Kubátová et al., *Ways of Life in the Late Modernity*. Olomouc: Palacký University 2013, s. 35–39. ISBN 978-80-244-3450-6 (vyšlo posmrtně)

Marx, marxismus a sociologie. Texty z pozůstalosti 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) 2014. ISBN 978-80-7419-173-2 (vyšlo posmrtně)

kapitoly v knize: Zdeněk R. Nešpor a kol.: *Dějiny české sociologie*. Praha: Academia 2014. ISBN 978-80-200-2355-1 [kap. I.4.1 (se Zdeňkem R. Nešporem), I.4.2., II.5.2 a IV.3.2]

SLOVNÍKY

Malý sociologický slovník. Praha: Svoboda 1970; spolueditor a autor hesel: Antropologie, Makrosociologie a mikrosociologie, Malá sociální skupina, Novopozitivistická sociologie, Operativní definice v sociologii, Organizace, Praxeologie, Skupiny společenské, Sociometrický test, Sociometrie, Sociotechnika.

Sociologický slovník. Bratislava: Nakladateľstvo Epoque, 1970. Překlad Malého sociologického slovníku. Autorství hesel M. Petruska přiznáno.

Velký sociologický slovník. Praha: Karolinum 1996 (koncepce – předseda redakční rady a autor více než 200 hesel). ISBN 80-7184-311-3 (soubor)

hesla v: Irena Reifová a kol., *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál 2004. ISBN 80-7178-926-7; hesla: atomizace společnosti (s. 24–25), člověk jednorozměrný (33–34), Gemeinschaft a Gesellschaft (71–72), ideologie (82–84), instituce totální (89–90), interakce sociální (90–92), interakcionismus symbolický (92–93), konfliktualismus (105–106), kultura lidová (112–113), kýč (120–122), pravda, její teorie (189–191), reifikace (209), společnost masová (233–235), společnost moderní (235–239) teorie médií strukturně funkcionalistická (273–274), tolerance represivní (290–291), vědomí falešné (305–306).

heslo „sociologie“. In: J. Malina a kol., *Antropologický slovník (s přihlédnutím k dějinám literatury a umění) aneb co by mohl o člověku vědět každý člověk*. Brno: Akademické nakladatelství CERM 2009, s. 3840–3847 (na vloženém CD). ISBN 978-80-7204-560-0

heslo „sociologie – vývoj a současnost“. In: Bohumila Baštecká (ed.), *Psychologická encyklopedie – aplikovaná psychologie*. Praha: Portál 2009, s. 368–375. ISBN 978-80-7367-470-0

hesla v: *Malý etnologický slovník*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury 2011. Vědecká redakce: Josef Jančář, Jan Krist, Václav Soukup, Lubomír Tyllner a Zdeněk Uherek. ISBN 978-80-87261-70-5; hesla: globalizace, historismus, kulturologie, multikulturalismus, pospolitost, postmodernismus, skupina, sociální status, sociální změna, společenství

Zdeněk Nešpor a kol.: *Slovník českých sociologů*. Praha: Academia 2013. ISBN 978-80-200-2221-9, 469 stran; M. Petrusek je autorem 32 medailonů (1x spolu se Zdeňkem R. Nešporem) (vyšlo posmrtně)

EDICE A/NEBO DOSLOVY (PŘEDMLUVY)

Úvodní sociologické čtení na dané téma od Jaroslava Kapra a Miloslava Petruska. In: *Sociální deviace, sociologie nemoci a medicíny*. Praha: Sociologické nakladatelství ve spolupráci se Sociologickým ústavem ČSAV 1991, s. 9–25. ISBN 80-901059-1-2. Vydání druhé, upravené, 1994 – s. 9–24 (ISBN 80-85850-03-6)

Karl Mannheim: *Ideologie a utopie*. Bratislava: Archa 1991. Predslov k československému vydání, s. 11–20. ISBN 80-7115-022-3 (překlad je do češtiny, předmluva je ve slovenštině)

Raymond Aron (1905–1983) – Biografická poznámka a Hlavní práce Raymonda Arona. In: R. Aron, *Esej o svobodách. Zkoumání moderní civilizace*. Bratislava: Archa 1992, s. 201–209. ISBN 80-7115-030-4 (převzato ze samizdatového vydání v edici Prameny, 1988)

Sociologické školy, směry, paradigmata. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) 1994 (spolueditor a autor hesel; autorský text: Úvodem. Sociologie jako názorové střetání a soužití, s. 8–15). ISBN 80-85850-04-4; vydání druhé, doplněné 2000; autorský text: Úvodem. Sociologie jako názorové soužití a střetávání, s. 9–17) ISBN 80-85850-81-8

Proč číst Simmela na konci tisíciletí? In: Georg Simmel, *Peníze v moderní kultuře a jiné eseje*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) 1997 (+ autor biografie a sestavitel bibliografií), s. 159–206. ISBN 80-85850-50-8; 2. vydání 2006 (ISBN 80-86429-59-8); 3. vydání Karolinum 2026 (ISBN 978-80-246-6320-3)

Editor (s Jiřím Musilem): *The View from Prague. Thoughts on cooperation and integration*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) pro konferenci Forum 2000 v roce 1997. 182 stran. ISBN 80-85850-44-3

Od demokracie k totalitarismu a zpět (Nad inspirující knihou J. L. Talmona). In: J. L. Talmon, *O původu totalitní demokracie*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) 1998, s. 313–325. ISBN 80-85850-19-2

Durkheimův návrat do Čech. In: Émile Durkheim: *Sociologie a filosofie*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) 1998 (+ autor biografie a sestavitel bibliografií), s. 135–175. ISBN 80-85850-57-5

Anthony Giddens – teoretik struktury a modernity. In: Anthony Giddens: *Důsledky modernity*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) 1998, s. 159–195. ISBN 80-85850-62-1; 2. vydání 2003 (ISBN 80-86429-15-6)

Veblenův příchod do Čech. In: Thorstein Veblen, *Teorie zahálčivé třídy*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) 1999 (+ autor biografie a sestavitel bibliografií), s. 303–331. ISBN 80-85850-71-0; 2. vydání Karolinum 2024 (ISBN 978-80-246-5152-1)

Marcel Mauss a durkheimovská sociologická škola. In: Marcel Mauss, *Esej o daru, podobě a důvodech směny v archaických společnostech*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) 1999 (+ autor biografie a sestavitel bibliografie), s. 177–196. ISBN 80-85850-77-X

Daniel Bell – socialista, liberál a konzervativce? In: Daniel Bell, *Kulturní rozpory kapitalismu*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) 1999, s. 323–335. ISBN 80-85850-84-2

Poslední klasik moderní sociologie – Robert King Merton; Robert King Merton – stručná biografie; Hlavní publikace Roberta K. Mertona; Vybrané texty o životě a díle Roberta K. Mertona. In: Robert K. Merton, *Studie ze sociologické teorie*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) 2000, s. 230–268. ISBN 80-85850-92-3; 2. vydání 2007 (ISBN 978-80-86429-70-0)

Od Kabyľů k „velké sociologické teorii“. In: Pierre Bourdieu, *Nadvláda mužů*. Praha: Karolinum 2000, s. 113–137. ISBN 80-7184-775-5

Ohrožená kniha? In: Jiřina Šmejkalová, *Kniha (k teorii a praxi knižní kultury)*. Brno: HOST 2000, s. 215–220. ISBN 80-7294-005-8

O teroristech všedního dne a „měkké deviace“. Zamyšlení nad knihou Emila Mlezivy z hlediska sociologické teorie. In: Emil Mleziva, *Encyklopedie lži, podvádění a klamání s příklady a obrana proti nim*. Praha: Vyšehrad 2000, s. 229–238. ISBN 80-7021-391-4 (doslov) [odlišná varianta, s poznámkovým aparátem, viz sborník Kabele, Mlčoch (eds.) 2001]

Charles Wright Mills v kontextu radikální sociologie (+ autor biografie). In: Charles W. Mills, *Sociologická imaginace*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) 2002, s. 263–291. ISBN 80-86429-04-0; 2. vydání 2008 (ISBN 978-80-86429-93-9)

T. G. Masarik: filosofija – sociologija – politika, Izbrannyje tĕksty. Moskva: Izd. Rossijskogo universitĕta Družby narodov 2003, 663 stran. Sest. M. Petrusek a N. P. Narbut. Úvodní studie M. Petrusek a N. P. Narbut (s. 8–34). ISBN 5-209-01513-0

Editor: Zygmunt Bauman: *Humanitní vědec v postmoderním světě. Rozhovory o umění života, vědě, životě umění a dalších otázkách*. Se Zygmuntem Baumanem hovořili Roman Kubicki a Anna Zeidler-Janiszewska. Uspořádal a ediční poznámku napsal Miloslav Petrusek. Břeclav: Moraviapress 2006 – Knihovna Ceny Dagmar a Václava Havlových VIZE 97, svazek 8. ISBN 80-86181-82-0

Canettiho „Masa a moc“: dodatky sociologovy. Předmluva ke knize E. Canetti, *Masa a moc* (2. vydání, v Akademii 1. vydání). Praha: Academia 2007, s. 5–50. ISBN 978-80-200-1512-9; v Akademii 2. vydání 2018 (ISBN 978-80-200-2917-1)

Aby neupadli v zapomnění. In: Adam Hradilek (ed.), *Za vaší a naší svobodu*. Praha: Torst a Ústav pro studium totalitních režimů 2010, s. 18–25. ISBN 978-80-7215-404-3 (Torst)

Tři cesty české politické vědy. In: Miroslav Novák et al., *Úvod do studia politiky*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011, s. 15-19. ISBN 978-80-7419-052-0; 2., rozšířené vydání 2019 (ISBN 978-80-7419-263-0); 3. vydání Karolinum 2023 (ISBN 978-80-246-5539-0)

Maria Ossowska 1896–1974. Pozoruhodná kapitola z dějin středoevropské sociologie morálky. In: Maria Ossowska, *Měšťanská morálka*. Praha: Academia 2012, s. 389–421. ISBN 978-80-200-2053-6

TEXTY VE SBORNÍCÍCH

Formální organizace a neformální struktura průmyslového podniku. In: Kolektiv autorů pod vedením doc. Pavla Machonina, *Sociální struktura socialistické společnosti. Sociologické problémy soudobé československé společnosti*. Praha: Nakladatelství Svoboda 1967 [v tiráži 1966], s. 364–382.

Poznámky k sekundární analýze sociologických výzkumů fluktuace. *Protiflukuační politika a její řízení*. Sborník referátů k semináři konanému dne 27. a 28. května 1974 v Gottwaldově, s. 67–87.

Metodické přístupy ke zkoumání budoucího vývoje informačních systémů z hlediska informatiky. In: *Současná informatika a její úkoly. Sborník přednášek* [ze sympozia]. Praha: ČVTS – Dům techniky Praha 1976, s. 140–167.

No a co? Náčrt konceptualizace životních modů. In: *Sborník ze sympozia Socialistický způsob života jako sociální realita. Pracovní texty sympozia*. Brno: Katedra M-L sociologie Filozofické fakulty UJEP 1982, s. 214–228.

Pracovní skupiny v současné světové sociologii. In: *Sborník z V. celostátní konference podnikových sociologů*. Bratislava: Slovenská sociologická spoločnosť 1982. [není zkontrolováno]

Problém informačních potřeb a jejich saturace v sociologii. In: *Sborník ze semináře Informatika v sociologii*. Pardubice: Dům techniky ČSVTS 1982, s. 79–86. + Příloha: Anotovaný přehled encyklopedií a slovníků ze sociologie a příbuzných oborů, tamtéž, s. 159–166.

Uvedení do interpretativní sociologie. In: *Sborník seminářů Sportpropag 1982*. Praha 1983. (rozmnoženo)

Jazyk v soudobých západních sociologických teoriích. In: *Sborník ze semináře Československé sociologické společnosti „K otázkám a problematice sociologie jazyka“* (Alšovice). Praha: Československá sociologická společnost 1985, s. 6–30. [není zkontrolováno]

K novějším sociálně psychologickým teoriím deviantního chování. In: *Sociální psychologie v rozvinuté socialistické společnosti*. Pardubice: Dům techniky ČSVTS 1985, s. 247–260.

Sociálně psychologické problémy ekologického chování a vědomí (s A. Miltovou). In: *Sociální psychologie v rozvinuté socialistické společnosti*. Pardubice: Dům techniky ČSVTS 1985, s. 213–220.

Transgrese jako životní způsob. In: *Sborník ze sympozia Socialistický životní způsob jako sociální realita. Pracovní texty sympozia III*. Brno: Katedra M-L sociologie Filozofické fakulty UJEP 1986, s. 92–101.

O předvídání v sociologii a Deset paradoxů o budoucnosti. In: *Aktuální problémy prognostiky* (odborná redakce F. Petrášek, M. Zeman, H. Měkutová). Praha: Dům techniky ČSVTS 1986, s. 24–35 a 130–141.

Pojem a problém sociální efektivity. In: *Efekty sociálního rozvoje podnikového kolektivu v pracovním procesu*. Praha: TEVUH 1986, s. 34–62.

Dvacet let sociotechniky (Zamyšlení nad některými dilematy sociotechniky). In: *Teorie a praxe sociálního projektování*, II. díl sborníku. Pardubice: Dům techniky ČSVTS 1986, s. 53–60.

K sociologii životního prostředí. In: *Sociologické a ekonomické souvislosti ekologického problému*. Rozšířené souhrny pro seminář sekce Sociologie města Československé sociologické společnosti při ČSAV a Ekologické sekce Čs. biologické společnosti při ČSAV 1986, s. 39–41.

Ekologický problém v běžném vědomí. In: *Sociologické a ekonomické souvislosti ekologického problému*. Rozšířené souhrny pro seminář sekce Sociologie města Československé sociologické společnosti při ČSAV a Ekologické sekce Čs. biologické společnosti při ČSAV 1986, s. 15–18 (s Alenou Miltovou).

Sociální nerovnost – fakt a problém. K redistributivní hypotéze vzniku sociálních nerovností. In: *Sborník ze symposia Socialistický životní způsob jako sociální realita. Pracovní texty symposia IV*. Brno: Katedra M-L sociologie Filozofické fakulty UJEP 1988, s. 56–65.

Jiná verze: Sociální nerovnosti – fakt a problém. In: *Sociální diferenciace současné československé a polské společnosti v oblasti materiálních podmínek života*. Sborník statí ze společného čs.-polského semináře (Varšava, květen 1988). Praha a Warszawa: Ústav pro filozofii a sociologii ČSAV a Ústav pro filozofii a sociologii PAN 1989, s. 7–21.

Koncepce kulturního kapitálu v soudobé západní sociologii. In: *Soudobá teoretická sociologie na Západě. Příspěvky ke kritické analýze*. Praha: Ústav pro filozofii a sociologii ČSAV 1989, s. 207–238.

Masarykova sociologie z pohledu dneška. In: *Masarykova praktická filosofie*. Sborník přednášek / Sborník z přednáškového cyklu. Praha: Masarykova společnost 1993, s. 60–76. (vyšlo též samostatně v sešitku)

TGM: sociologie mezi vědou a uměním. In: *Tomáš Garrigue Masaryk a sociologie – Sborník příspěvků z II. ročníku semináře Masarykova muzea v Hodoníně*. Hodonín: Masarykovo muzeum 1994, s. 28–39.

Sociologie na počátku a konci protektorátu (poznámky a teze). In: *Věda v českých zemích za druhé světové války*. Práce z dějin Akademie věd, seria C, fasciculus 3. Praha: Archiv Akademie věd ČR 1998, s. 201–205. ISBN 80-902464-1-9 (+ Pozdrav University Karlovy, tlumočený prorektorem prof. dr. Miloslavem Petruskem, s. 18–19)

Vystoupení na semináři Rozhlasové vysílání a (jeho) posluchači. In: *Sborník z tvůrčích akcí Sdružení pro rozhlasovou tvorbu za rok 1998*. Praha: Sdružení pro rozhlasovou tvorbu 1998, s. 12–23. ISBN nemá

Jan Sedláček – náš současník. In: *Jedinec a společnost. Sborník k 65. narozeninám doc. PhDr. Jana Sedláčka, CSc.* Praha: Katedra sociologie FF UK 2000, s. 9–12. ISBN 80-85899-91-4

Co bylo, když sociologie nebyla. Osudy zakázané a zhanobené vědy 1948–1963. In: *Věda v Československu v letech 1953–1963*. Práce z dějin vědy. Praha: Archiv Akademie věd ČR v nakl. Arenga 2000, svazek 1, s. 35–49. ISBN 80-86404-00-5

Reflexe globalizačních procesů v sociálních vědách. In: J. Dlouhá (ed.), *Hledání odpovědí na výzvy současného světa* (Fórum vysokoškolských učitelů 25.–26. 1. 2000). Praha: Centrum pro otázky životního prostředí UK 2000, s. 87–93. ISBN nemá

totéž in: J. Dlouhá (ed.), *Hledání odpovědí na výzvy současného světa (se zvláštním zřetelem na otázky životního prostředí)*. (Fórum vysokoškolských učitelů 25.–26. 1. 2000). Praha: Centrum pro otázky životního prostředí UK, STUŽ, ČSŽP... 2000, s. 146–154. ISBN 80-902635-2-6

O teroristech všedního dne a „měkké deviaci“ (Odpovědnost a důvěra jako sociologický problém pozdní modernity). In: J. Kabele, L. Mlčoch (eds.), *Institucionalizace (ne)odpovědnosti 1*. Praha: Karolinum 2001, s. 108–119. ISBN 80-246-0378-0 [autor výslovně uvádí, že text vychází z podstatné části z doslovu ke knize E. Mlezivy, 2000, viz]

Od społeczeństwa demokratycznego i tolerancyjnego do permissive society. In: A. L. Zachariasz a S. Symotiuik (eds.), *Europejskie modele tolerancji*. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego 2001, s. 169–176. ISBN 83-7338-000-0

„Nové čtení“ Masarykovy sociologie v čase dekonstrukce (Modernistický a postmoderní kontext Masarykovy „diagnózy doby“: pokus o srovnání). In: *T. G. Masaryk na přelomu*

tisíciletí. Sborník příspěvků z VIII. ročníku semináře Masarykova muzea v Hodoníně 15. listopadu 2000. Hodonín: Masarykovo muzeum v Hodoníně 2001, s. 18–33. ISBN nemá

Perspektivy lidové kultury v postmoderním věku (Pohled na lidovou kulturu optikou tzv. cultural studies). In: *Tradice lidové kultury v kulturním vývoji České republiky. Sborník příspěvků*. Strážnice: Ústav lidové kultury 2001, s. 22–28. ISBN 80-86156-41-9

Demokracie v časech postmoderny. In: M. Hrachovcová, A. Staněk (eds.), *Občanská výchova v globalizující se společnosti. Sborník příspěvků z 8. Letní školy*. Olomouc: Univerzita Palackého 2002, s. 8–24. ISBN 80-244-0475-3

Ekologický problém v běžném vědomí (s A. Miltovou). In: J. Dlouhý (ed.), *Sociologické a ekonomické souvislosti ekologického problému*. Praha: UK v Praze, Centrum pro otázky životního prostředí 2003, s. 21. (Reprint sborníku z roku 1986.)

K sociologii životního prostředí. In: J. Dlouhý (ed.), *Sociologické a ekonomické souvislosti ekologického problému*. Praha: UK v Praze, Centrum pro otázky životního prostředí 2003, s. 50–52. (Reprint sborníku z roku 1986.)

Die ukrainische Soziologie in der Emigration: Olgierd Bočkovskij – Begründer der „Natiologie“ und Mykyta Šapoval – Interpret des Werks Masaryks. In: Antonín Kostlán und Alice Velková (Hrsg.), *Wissenschaft im Exil. Die Tschechoslowakei als Kreuzweg 1918–1989*. Sammelband einer Konferenz (Prag, 11.–12. November 2003). Praha: Výzkumné centrum pro dějiny vědy 2004, s. 307–320. ISBN 80-86103-81-1 (nakl. G plus G). Práce z dějin vědy, svazek 17 – ISSN 1213-1199

Společnost, v níž budeme muset žít (Krátké zamyšlení s dlouhým citátem). In: M. Dopita a A. Staněk (eds.), *Výchova k demokratickému občanství a vzájemné toleranci v multikulturní společnosti. Sborník příspěvků z 11. ročníku Letní školy*. Olomouc: Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta 2004, s. 9–19. ISBN 80-244-0952-6

O jedné ztracené „kolektivní identitě“. In: M. Dopita a A. Staněk (eds.), *RVP v praxi učitele výchova k občanství – se zaměřením na potírání rasové a národnostní nesnášenlivosti. Sborník příspěvků z 12. ročníku Letní školy*. Olomouc: Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta 2005, s. 57–74. ISBN 80-244-1250-0

Poznámky o životním stylu v časech postmoderny. In: A. Fazík a M. Matějů (sest.), *Aktuální problémy životního stylu*. Sborník referátů a příspěvků ze semináře... Praha: Univerzita Karlova – Filozofická fakulta pro Masarykovu českou sociologickou společnost 2005, s. 10–19; ISBN 80-7308-131-8 [semináře se neúčastnil, sestavitelé převzali text odjinud]

Umění totalitních režimů jako sociální fenomén (K sociologické analýze estetizace strachu a zla). In: *Acta Universitatis Palackinae Olomucensis, Facultas philosophica, Moravica* 4, 2006, s. 15–26. Sborník příspěvků přednesených na prvním mezioborovém sympoziu *Česká kultura a umění ve 20. století*, Olomouc, 8. a 9. března 2005. ISBN 80-244-1267-5

Život všední a život heroický (Úvaha na motivy tzv. postheroického paradigmatu sociologie pozdní doby). In: J. Kružík (ed.), *Vita activa, vita contemplativa. Janu Sokolovi k sedmdesátým narozeninám*. Praha: UK FHS 2006, s. 441–449. ISBN 80-239-6980-3

Národní identita v globalizujícím se světě (Rizika a výzvy naivního multikulturalismu a militantního nacionalismu). In: M. Dopita a A. Staněk (eds.), *Výchova k občanství v rámci školního vzdělávacího programu se zaměřením na potírání rasové a národnostní nesnášenlivosti*. Sborník příspěvků z 13. ročníku Letní školy pro učitele občanské výchovy a základů společenských věd, 20. – 24. srpna 2006 na Pedagogické fakultě UP v Olomouci, s. 21–32; ISBN 80-244-1494-5

Josefina a český Slavín. Portrét jako nástroj zobrazení člověka a deformace společenského vědomí. In: Z. Kusá (ed.), *Tvár jako sociální nástroj: pocta Dilbar Alijevovej*. Bratislava: Sociologický ústav SAV 2007, s. 10–18. ISBN 978-80-85544-44-2

Idea pokroku a Masarykova filozofie dějin. In: H. Pavlincová a J. Zouhar (uspoř.), *T. G. Masaryk a česká státnost. Sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference pořádané Masarykovou univerzitou ve dnech 4.–5. září 2007 v Brně*. Praha: Ústav T. G. Masaryka 2008, s. 28–42. ISBN 80-86142-30-2

Soudobá univerzita jako sociologický fenomén. In: J. Staša (ed.), *Historie, současný stav a perspektivy univerzit: úsvit nebo soumrak akademické samosprávy?* Praha: Karolinum 2008, s. 50–53. ISBN 978-80-246-1604-9

Vychováváme člověka vzdělaného, nebo informovaného? Současné vzdělávací systémy v čase postmodernity. In: S. Chocholová, M. Pánková a M. Steiner (eds.), *Jan Amos Komenský. Odkaz kultuře a vzdělávání*. Praha: Academia 2009, s. 686–699. ISBN 978-80-200-1700-0

Émile Durkheim v české sociologii. In: Z. Kusá a M. Tížik (eds.), *Elementárne formy sociologického myslenia. Súčasné reflexie Durkheimovho diela*. Bratislava: Sociologický ústav SAV 2009, s. 35–55. ISBN 978-80-85544-58-9

hesla Alternativní společnost, Občanská společnost a Posttotalitní společnost. In: Z. Baladrán, V. Havránek ve spolupráci s V. Krejčovou, *Atlas transformace*. Praha: Tranzit 2009, s. 15–18, 414–418, 496–498; ISBN 978-80-87259-03-0 [převzato z knihy *Společnosti pozdní doby*; vyšlo v součinnosti s výstavou Monument transformace, GHMP 2009]

Konec dějin nebo konec dějepisectví? In: J. Kohnová (ed.), *Dějepis a občanská společnost – Sborník přednášek, XXI. letní škola historie*. Praha: Vydavatelství Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze 2009, s. 9–18. ISBN 978-80-7290-401-3

Miloslav Petrussek, student oboru filozofie – historie v letech 1954–1959. In: L. Fasora a J. Hanuš, *Filozofická fakulta Masarykovy univerzity. Pohledy na dějiny a současnost*. Brno: Masarykova univerzita 2010, s. 184–188. ISBN 978-80-210-5326-7

ČLÁNKY V ODBORNÝCH PERIODIKÁCH

1963

Sociometrické techniky a marxistická teorie společnosti. *Otázky marxistické filozofie*, roč. 18, 1963, č. 6, s. 486–495.

1964

Sociometrie J. L. Morena. In: *Sborník prací Pedagogického institutu v Gottwaldově III*. SPN 1964, s. 51–107.

1965

Formální organizace a neformální struktura průmyslového podniku. In: *Sborník prací Pedagogického institutu v Gottwaldově IV*, SPN 1965, s. 21–51.

K problematice sociologie průmyslu a průmyslového podniku. Úvodní studie a překlad polských textů (s B. Jungmannem). In: *Vědecké informace Ústavu marxismu-leninismu pro VŠ*, řada sociologie a vědecký komunismus, 1965, s. 172–241.

Sociální struktura a sociologická teorie. Několik poznámek k problematice konstituování strukturálního modelu socialistické společnosti. *Věda, škola, praxe*, 1965, č. 3, s. 37–51 (s Bohumilem Jungmannem).

Poznámky na okraj tří sociologických studií. *PŘEHLED vědecké a pedagogické práce kateder marxismu-leninismu*, roč. 10, 1965, č. 3, s. 57–62.

Sociometrie – teorie, metoda, techniky. *PŘEHLED vědecké a pedagogické práce kateder marxismu-leninismu*, roč. 10, 1965, č. 4, s. 74–91.

1967

Sociologicko-statistické šetření vertikální sociální diferenciaci a mobility obyvatelstva ČSSR (s P. Machoninem, Z. Šafářem a B. Jungmannem). *Sociologický časopis*, 1967, roč. 3, č. 6, s. 670–702.

K problematice sociální interakce, preference a distance ve výzkumu vertikální sociální diferenciaci a mobility. *Sociologický časopis*, 1967, roč. 3, č. 6, s. 749–757.

+ Seznam otázek záznamového archu šetření sociální diferenciaci a mobility obyvatelstva + Příloha. *Sociologický časopis*, 1967, roč. 3, č. 6, s. 782–786.

Sociological and Statistical Selective Research into the Vertical Social differentiation and Mobility of the Czechoslovak Population. (Resumé, P. Machonin, B. Jungmann, M. Petrušek, Z. Šafář) *Sociologický časopis*, 1967, roč. 3, č. 6, s. 787–797.

1968

Vertical Social Differentiation and Mobility of the Czechoslovak Population: Sociological and Statistical Research (s P. Machoninem, B. Jungmannem a Z. Šafářem). *Co-Existence*, vol. 5, 1968, p. 7–16.

K některým otázkám výstavby sociologického systému. In: *Vědecké informace Ústavu sociálně politických věd UK*, řada sociologie, 1968, č. 4, s. 9–37.

1969

Sociální stratifikace československé společnosti. Shrnutí výsledků empirického šetření. *Sociologický časopis*, 1969, roč. 5, č. 6, s. 569–590. (Reprint pod názvem Sociální stratifikace československé společnosti 1967. Resumé knihy „Československá společnost“, *Sociologický časopis*, 1998, č. 3, s. 146–167.)

Sociology of Small Groups and Sociometry in Czechoslovak Sociology. *Acta Universitatis Carolinae – Philosophica et Historica 2/Sociologica 2*, 1969, s. 109–129.

1970

Pojem a problém sociální distance v sociologii. *Acta Universitatis Carolinae – Philosophica et Historica 5/Sociologica 3. Příspěvky k dějinám sociologie*, 1970, s. 59–72.

Odpovědnost sociologů. *Sociologický časopis*, 1970, roč. 6, č. 5, s. 385–399 (s Jaroslavem Kaprem a Zdeňkem Šafářem).

1973

K metodologii výzkumu malých sociálních skupin. *Acta Universitatis Carolinae – Philosophica et Historica 2/Studia sociologica IV*, 1973, s. 43–63.

K problematice historismu v marxistické sociologii. *Acta Universitatis Carolinae – Philosophica et Historica 2/Studia sociologica IV*, 1973, s. 83–107.

1974

K metodice zkoumání postojů mladé generace. *Impuls*, 1974, č. 1 (se Z. Čermákovou) [není zkontrolováno]

1975

Malá skupina v průmyslové organizaci. *Acta Universitatis Carolinae – Philosophica et Historica 1*, 1975, s. 41–81.

1977

Standardizace proměnných ve výzkumech mládeže. *Impuls*, 1977, č. 1, s. 50–67 (neuveďeno autorství)

1978

Možnosti použití sociometrie ve výzkumech mládeže. *Impuls*, 1978, č. 1, s. 79–90. [zkontrolováno jen v bibliografii prací na téma dětí a mládeže]

1980

C. W. Mills jako kritik „human relations“. *Sociológia*, roč. 12, 1980, č. 3, s. 224–236.

Stratometrická teorie kolektivu. *Psychologie v ekonomické praxi*, roč. XV, 1980, č. 3, s. 179–195.

1987

Čas a předvídání. *Prognostika*, 1987, č. 1, s. 16–21 (s Josefem Alanem).

Princip komplementarity a problém tolerance v sociologii. *Prognostika*, 1987, č. 2, s. 7–15. (zkrácená verze)

1988

Jazyk v západních sociologických teoriích. *Sociologický časopis*, 1988, roč. 24, č. 5, s. 497–517.

Poznámky k tzv. humanistické kritice vědeckotechnického rozvoje se zřetelem k urbanizačnímu procesu. *Sociologie města a bydlení* (příloha časopisu *Výstavba a architektura*), 1988, č. 3, s. 7–10. Přetištěno v: *Architekt*, roč. 37, 1991, č. 2.

Můžeme si rozumět? *Prognostika*, 1988, č. 3. (rukopis 10 stran)

Prognostika a problém přestavby. *Prognostika*, 1988, č. 5, s. 16–20.

1989

Dva dluhy sociologie literatury. Úvahy o sociologii čtení. *Literární měsíčník*, roč. 18, 1989, č. 1, s. 59–67.

Bariéry prognostiky. *Prognostika*, 1989, č. 6, s. 3–7.

Volný čas a hodnotové struktury. *Hudební rozhledy*, roč. XLII, 1989, č. 3, s. 136–140.

Lesk a bieda každodennosti. Zopár sociologických nápadov. *Slovenské pohľady*, roč. 105, 1989, č. 6, s. 65–74.

O dluzích a úrocích nejen v sociologii literatury. *Literární měsíčník*, roč. 18, 1989, č. 7, s. 44–49.

Etika vedy tu a teraz (záznam diskusie). *Slovenské pohľady*, roč. 105, 1989, č. 9, s. 49–64.

1990

Kvantitativní nebo kvalitativní metody? *Sociologický časopis*, 1990, roč. 26, č. 1–2, s. 75–90.

„Československá společnost“ po dvaceti letech (s J. Alanem, B. Jungmannem, P. Machoninem, R. Roškem, Z. Šafářem a J. Večerníkem). *Sociologický časopis*, 1990, roč. 26, č. 3, s. 129–145.

Spor o teorii strukturace Anthonyho Giddense v západní sociologii. *Sociologický časopis*, 1990, roč. 26, č. 5, s. 375–391.

1991

Na závěr diskuse. Ještě jednou ke koncepcím vývoje sociální struktury v Československu (s P. Machoninem). *Sociologický časopis*, 1991, roč. 27, č. 1, s. 90–96.

Ignoramus et ignorabimus. Od Otevřené společnosti k Otevřenému vesmíru. *Sociologický časopis*, 1991, roč. 27, č. 6, s. 689–701.

Úvodem k teoretickému číslu. *Sociologický časopis*, 1991, roč. 27, č. 6, s. 687–688.

Sociologie vědy. *Věda, technologie, společnost*, 1991, č. 7, s. 4–7 (s Alenou Miltovou).

Poznámky k tzv. humanistické kritice vědeckotechnického rozvoje se zřetelem k urbanizačnímu procesu. *Architekt*, roč. 37, 1991, č. 2 (přetisk textu z r. 1988).

1992

Lustrační zákon a poučení ze sociologické teorie. *S-OBZOR. Čtvrtletník pro kritickou sociologii*, 1992, roč. 1, č. 1, s. 19–30. ISSN 1210-6089

Grafika politické scény: Československo a Polsko. *S-OBZOR*, 1992, roč. 1, č. 1, s. 31–35 (s Andrzejem Tymowskim).

Životnost humanistické sociologie Floriana Znanieckého. *S-OBZOR*, 1992, roč. 1, č. 1, s. 61–67. (pseud. Martin Piluša)

Dvojí renesance československé sociologie. *S-OBZOR*, 1992, roč. 1, č. 2, s. 6–14.

Kritika teorií růstu v díle E. Mishana. *S-OBZOR*, 1992, roč. 1, č. 2, s. 25–34. (pseud. Karel Heřman)

1993

Čechoslovackij samizdat kak faktor socialnykh izmenenij. *Sociologičeskije issledovanija*, 1993, č. 8, s. 122–132.

Nad Weberovou knihou Protestantská etika a duch kapitalismu. *S-OBZOR*, 1993, roč. 2, č. 1, s. 49–57.

Aktuálnost „banálního zla“ Hannah Arendtové. *S-OBZOR*, 1993, roč. 2, č. 2, s. 8–15.

1994

Nové směry v sociální epistemologii. *SciPhi (Scientia&Philosophia)*, č. 6, listopad 1994, s. 113–121. ISBN 80-7111-013-2; habilitační přednáška

Česká sociologie a postmoderní výzva. Úvodní zamyšlení k číslu fakulty sociálních věd UK. *Sociologický časopis*, 1994, roč. 30, č. 1, s. 5–10.

TGM: sociologie mezi vědou a uměním. *S-OBZOR*, 1994, roč. 3, č. 1, s. 5–16.

Tradice a současnost francouzské interpretativní sociologie (Na okraj studie M. Maffesoliho *Sociologie jako poznání sociality*). *S-OBZOR*, 1994, roč. 3, č. 1, s. 17–22.

První literární obraz Josefa Stalina aneb o právu nevědět. *S-OBZOR*, 1994, roč. 3, č. 2, s. 21–31.

1995

The Deconstructed *Informátor* and the Social Construction of the Czech Nation. *Czech Sociological Review*, 1995, vol. 3, No. 1, p. 85–92.

Dekonstruovaný *Informátor* a sociální konstrukce českého národa. *Sociologický časopis*, 1995, roč. 31, č. 2, s. 245–252.

Deset tezí o různici. Podobnosti a rozdíly ve vývoji české a polské sociologie v letech 1945–1990. *S-OBZOR*, 1995, roč. 4, č. 4, s. 5–14.

Mediální postmoderní diskurs v Čechách devadesátých let. *S-OBZOR*, 1995, roč. 4, č. 4, s. 27–36.

1997

Simmel a Masaryk. Na okraj jedné neznámé Masarykovy recenze. *Sociologický časopis*, 1997, roč. 33, č. 3, s. 367–382.

Simmel and Masaryk [v obsahu takto, v titulku opačně]. Reflections on an Unknown Review by Masaryk. *Czech Sociological Review*, 1997, vol. 5, No. 2, p. 239–248.

2001

Entoni Giddens – teoretik strukturací i moderny. *Věstník Rossijského univerzitěta družby narodov, serijskaja Sociologija*, 2001, č. 1, s. 81–96. ISSN 0869-8732

2002

Poučení ze zcela nekrizového vývoje české sociologie let 1989–2001. *Sociologický časopis*, 2002, roč. 38, č. 1–2, s. 7–15.

2004

Sociologický časopis, 2004, roč. 40, č. 1–2 – hostující editor: Úvodem k monotematickému dvojčíslu Sociologie kultury, kulturologie nebo cultural studies? s. 7–10. + Století extrémů a kýče. K vývoji a proměnám sociologie kultury a umění ve 20. století, s. 11–35.

T. G. Masaryk v postheroických časech. *Masarykův sborník*, XI–XII. Praha: Masarykův ústav AV ČR a Ústav T. G. Masaryka, o. p. s., 2004, s. 11–36. ISBN 80-86495-21-3 (MÚ AV ČR) a 80-86142-14-0 (MÚ, o.p.s.).

Výuka sociologie v čase tání a v časech normalizace (1964–1989). Kapitola o vztahu vědění a moci, vědy a politiky, reality a mýtotočvorby. *Sociologický časopis*, 2004, roč. 40, č. 5, s. 597–607.

2005

Fenomenolog a analytik svobody i zla. Raymond Aron (1905–2005). *Sociologický časopis*, 2005, roč. 41, č. 5, s. 777–800.

Deziluze z pokroku jako „stav ducha“ (Historickosociologický náčrt problematiky). *Teorie vědy*, roč. XIV/XXVII, 2005, č. 4, s. 5–27.

První a jediná česká monografie o sociologii literatury. *SLAVIA (časopis pro slovanskou filologii)*, roč. 74, 2005, č. 4, s. 423–428.

Univerzity v epoše tzv. společnosti vědění. *Aula*, roč. 13, 2005, č. 2, s. 13–19.

též v *Academia*, roč. XVI, 2005, č. 4, s. 3–9. ISSN 1335-5864 [vydává Ústav informací a prognóz školstva, Slovenská republika]

Století extrémů a kýče. *Muzeum, umění a společnost*, 2005, č. 1, s. 45–60.

2006

Prohraný zápas s andělem etnometodologie: Ohlédnutí k počátkům etnometodologie v Čechách. *Biograf*, 39/2006, s. 53–69.

Ivanova válka aneb zápas s trojhlavou saní: Úvahy nad literaturou, dokumenty a historickými daty 1939–1945. *Biograf*, 40–41/2006, s. 113–131.

Zygmunt Bauman – Recipient of the VIZE 97 Prize for 2006, Introductory Speech by Miloslav Petrusek. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 2006, Vol. 42, No. 6, p. 1259–1261.

O nezbytnosti dialogu s klasiky aneb na cestách k nové sociologické kultuře. *Teorie vědy*, roč. 28, 2006, č. 4, s. 43–62.

Slovanská idea jako kulturní a politický fenomén moderních českých dějin (Pokus o sociologickou reinterpretaci). *SOFIA*—časopis filozofů slovanských zemí (Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego), 2006, č. 4, s. 45–58. ISSN 1642-1248 (+ CD ROM)

2007

Sociologie vědy a sociologická metateorie. *Teorie vědy*, roč. 29, 2007, č. 2, s. 31–59.

Předpoklady sociologické metateorie a filosofie vědy. *Teorie vědy*, roč. 29, 2007, č. 3–4, s. 39–81.

Eduard Beneš kak sociolog. *Věstník Rossijskogo univerzitěta družby narodov, serija Sociologija*, 2007, č. 1, s. 6–15. ISSN 0869-8732

2008

Čtyři velká francouzská jubilea. *Sociologický časopis*, 2008, roč. 44, č. 2, s. 423–434.

Ohlédnutí za vývojem sociologické teorie v posledním čtvrtstoletí. Úvodem k monotematickému číslu „Proměny teoretické sociologie“. *Sociologický časopis*, 2008, roč. 44, č. 5, s. 837–857, spoluautor Jan Balon.

Redukcionismus bez pověr a iluzí. Dějiny a současnost sociologie jako svár „identity“ s redukcionismem. *Sociologický časopis*, 2008, roč. 44, č. 5, s. 859–888.

Společnost jako sociální konstrukce a text. *Teorie vědy*, roč. 30, 2008, 30, č. 3–4, s. 5–54.

K 150. výročí úmrtí otce zakladatele naší vědy. Auguste Comte (1798–1857). Praha: FSV UK, 2008. 30 s. *Pražské sociálně vědní studie. Sociologická řada*, SOC-014. ISSN 1801-5999. (elektronické médium + vytištěno jako pracovní sešit)

Tři vstupní omyly otce zakladatele. In: Marek Loužek (ed.), *August Comte. 150 let od smrti*. Praha: Centrum pro ekonomiku a politiku, 2008, č. 64, s. 29–43. ISSN 1213-3299 / ISBN 978-80-86547-87-9

Prawda jako problem noetyczny i etyczny w myśli czeskiej (od Masaryka do Havla). *SOFIA*—časopis filozofů slovanských zemí (Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego), 2008, č. 8 [vyšlo v létě 2010], s. 15–23.

2009

Čtyřicet let spolu i vedle sebe. Střípky paměti a útržky poznámek českého sociologa k česko-slovenským vztahům v sociologii. *Sociológia*, roč. 41, 2009, č. 1, s. 29–38.

Od víry ve společnost bez trestů ke společnosti altruistické a nezištné lásky (Na okraj Sorokinovy *Krise našeho věku*). In: *Aktéři, systémy, rizika. Acta Universitatis Carolinae – Philosophica et Historica* 1–2006, *Studia Sociologica* XV [vročení v tiráži 2009], s. 9–25. ISSN 0567-8293

Od Třetího Říma ke „konci dějin“. Ruská filosofie dějin na pomezí sociálních věd a literatury. *Historická sociologie*, roč. 1, 2009, č. 1, s. 29–43. ISSN 1804-0616

Jak znal Masaryk své sociologické současníky? *Masarykův sborník* XIV. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR 2009, s. 333–376. ISSN 1801-6286; spoluautor Nikolaj Narbut

2010

Sociologické inspirace Clauda Lévi-Strausse. *Sociológia*, roč. 42, 2010, č. 4, s. 383–403.

Zygmunt Bauman: „tropika diskursu“, slovo o pop-kultuře a spotřební společnosti epochy „tekuté modernity“. *Sociologický časopis*, 2010, roč. 46, č. 5, s. 801–820.

Zygmunt Bauman and Czech Sociology (1964–2010). 'From the Czech Fields and Groves' – before Bauman's arrival in Czechoslovakia. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 2010, roč. 46, č. 6, s. 1035–1045.

Nanebevzetí Pavlíka Morozova aneb Jak se konstruuje mučedník v totalitním režimu. *Historická sociologie*, roč. 2, 2010, č. 1, s. 119–124.

Orwellův svět v roce 2009. *Historická sociologie*, roč. 2, 2010, č. 1, s. 125–128.

Albert Camus v Čechách. In: Marek Loužek (ed.), *Albert Camus. Padesát let od úmrtí*. Praha: Centrum pro ekonomiku a politiku, 2010, č. 82, s. 73–82. ISSN 1213-3299 / ISBN 978-80-86547-88-6

Zygmunt Bauman w rozwoju czeskiej socjologii. *Kultura i społeczeństwo*, roč. LIV, 2010, č. 4, s. 223–230. ISSN 0023-5172

2011

Návrat (sociologické) teorie do Čech? Východiska, stav, perspektivy. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 2011, roč. 47, č. 5, s. 1017–1033.

Intellektualy i vlast': Zametki sociologa o roli v „barchatnoj“ revolucii v Československu. *Věstník Rossijského univerzitěta družby narodov, serija Sociologija*, 2011, č. 2, s. 44–55.

Existencialismus a sociologie: Velké míjení a pozdní setkávání. *Lidé města/Urban People*, roč. 13, 2011, č. 3, s. 339–372.

Úvahy o dialektice v sociálních vědách. *Teorie vědy*, roč. XXXIII, 2011, č. 3, s. 387–414.

Miloslav Petrušek o historické sociologii, dějinách a literatuře. Ptal se Jarosław Kilias. *Historická sociologie*, 2011, č. 2, s. 115–120. ISSN 1804-0616

2012

Co dlužíme Václavu Havlovi? *Sociologický časopis*, 2012, roč. 48, č. 1, s. 153–158.

Václav Havel (1936–2011): Remarks on Havel's „Lay Sociology“. *Czech Sociological Review*, 2012, Vol. 48, No. 3, pp. 569–575.

Masaryk mezi svými sociologickými současníky (k 75. výročí úmrtí). *Sociologický časopis*, 2012, roč. 48, č. 4, s. 799–802.

Sociologie vědy a sociologická metateorie. *Teorie vědy*, roč. XXXIV, 2012, č. 3, s. 287–311. (vyšlo posmrtně) [stejný text jako v r. 2007, ale jinak zredigovaný]

Posmrtně:

2013

Sociologija mezdu prošlym i buduščim: tradicii i perspektivy. *Věstník Rossijského universitěta družby narodov, Serija Sociologija*, 2013, No. 1, s. 7–15. [překlad textu z knížky *Společnost a kultura*, 2012; přel. N. P. Narbut]

Mosca a Michels – „outsideri“ politické sociologie? Politická formule a železný zákon oligarchie. *Sociologický časopis*, 2013, č. 1, s. 149–162.

Stalinova verze marxismu a jeho „ortodoxní model“. Dějiny VKS(b) po pětasedmdesáti letech: kapitola z historické sociologie. *Historická sociologie. Časopis pro historické sociální vědy*, 2013, č. 1, s. 33–54.

2014

Václav Havel – sentymentalny, nostalgiczny, ironiczny. *Colloquia Communia*, 2 (97), lipiec–grudzień 2014, s. 195–204

2020

Sociologie, nebo zdravý rozum? *Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et Historica* 1/2020, s. 111–136. [K vydání připravili Jakub Mlynář a Miroslav Paulíček]

ČLÁNKY v samizdatovém časopise *Sociologický obzor*²

1987

Společnost feminizovaná nebo femininní? (pseud. Jan Polehňa). *Sociologický obzor*, 1987, č. 1.

Od Otevřené společnosti k Otevřenému vesmíru (pseud. Jan Polehňa). *Sociologický obzor*, 1987, č. 1.

Pád řádu (pseud. Martin Piluša). *Sociologický obzor*, 1987, č. 1.

Společnosti retardovaného času (pseud. Jan Polehňa). *Sociologický obzor*, 1987, č. 2.

Životnost humanistické perspektivy Floriana Znanieckého (pseud. Martin Piluša). *Sociologický obzor*, 1987, č. 2.

60. léta jako nostalgie, realita a mystifikace (pseud. Martin Piluša). *Sociologický obzor*, 1987, č. 2.

Průměrnost jako stav a perspektiva. Úvahy ze sociologie vzdělání (pseud. Jan Polehňa). *Sociologický obzor*, 1987, č. 3.

Ještě jednou o třídách za socialismu aneb jak je krásné býti kadeřavým (pseud. Jan Polehňa). *Sociologický obzor*, 1987, č. 4..

TGM v našem tisku. Úvaha o širších souvislostech (pseud. Martin Piluša). *Sociologický obzor*, 1987, č. 4..

Mlčení a odvolání: variace na téma nejen japonské (pseud. Gratianus). *Sociologický obzor*, 1987, č. 4..

Proč aneb ještě jednou (a ne naposled) o agresivním chování (pseud. Jan Polehňa). *Sociologický obzor*, 1987, č. 4.

1988

Stalinismus jako historický fakt a sociální fenomén (pseud. Jan Polehňa). *Sociologický obzor*, 1988, č. 1.

Stalinismus ve vědě (pseud. Petr Grňa). *Sociologický obzor*, 1988, č. 1.

Zlo s opačným znaménkem (pseud. Satir). *Sociologický obzor*, 1988, č. 1.

Teorie sociální exkluze a naše reality (pseud. Jan Polehňa). *Sociologický obzor*, 1988, č. 2.

Sociologie jako zrcadlo společnosti (pseud. Satir). *Sociologický obzor*, 1988, č. 3.

Sociologická knižnice v polemické optice (pseud. Petr Podskalský). *Sociologický obzor*, 1988, č. 3.

Sociologický časopis ve světle kvantitativních dat (pseud. Martin Piluša). *Sociologický obzor*, 1988, č. 3.

Něco o redakčních radách a lecčems jiném (zn. –japol–). *Sociologický obzor*, 1988, č. 3.

Několik poznámek k vysokoškolské výuce sociologie (pseud. Discipulus). *Sociologický obzor*, 1988, č. 3.

² Všechny texty jsou k dispozici na CD-ROMu *Edice českých sociologických časopisů* (eds. Zdeněk R. Nešpor a Anna Kopecká). Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., a MathAn 2011.

Z čeho studují adeпти sociologické vědy? (pseud. Jan Polehňa). *Sociologický obzor*, 1988, č. 3.

Naši akademici a členové korespondenti (pseud. Satir). *Sociologický obzor*, 1988, č. 3.

Střepy a střípky z deníku sociologa. Poznámky, glosy a výpisky z let 1978–1988 (pseud. Petr Grňa). *Sociologický obzor*, 1988, č. 4.

Ó, velký Buddhó, pomoz jim! (pseud. Troilus). *Sociologický obzor*, 1988, č. 4.

A jak to bylo dál? (pseud. Troilus). *Sociologický obzor*, 1988, č. 4.

1989

Několik sociologických poznámek o potřebě programu (pseud. Jan Polehňa). *Sociologický obzor*, 1989, č. 1.

Đábel na filozofické fakultě (pseud. Troilus). *Sociologický obzor*, 1989, č. 1.

Od Meplu k Melsu aneb některá zcela přesná data z dějin marxismu (zn. –pgr–). *Sociologický obzor*, 1989, č. 1.

„Post-co“ vlastně (pseud. Petr Podskalský). *Sociologický obzor*, 1989, č. 2.

Jiná sociologie (pseud. Petr Grňa). *Sociologický obzor*, 1989, č. 2.

Recenze, zprávy a podobné žánry

1960

Jurij Křížek: T. G. Masaryk a česká politika. *Věda a život*, 1960, č. 3, s. 184. (rubrika Výběr z nových knih)

1963

Jeden polský pohled na americkou sociologii (Z. Bauman: Z zagadnień współczesnej socjologii amerykańskiej). *Otázky marxistické filosofie*, roč. 18, 1963, č. 1, s. 86–89.

Konkrétní příspěvek k diskusi o marxistické sociologii. Recenze knihy V. P. Rožina (ed.) *Voprosy marksistskoj sociologii: Trudy sociologičeskogo seminaru, Leningrad 1962. Otázky marxistické filosofie*, roč. 18, 1963, č. 2, s. 185–187.

1964

Malá sociální skupina (Rozhled po základní literatuře). *PŘEHLED vědecké a pedagogické práce kateder marxismu-leninismu*, roč. 9, 1964, č. 2, s. 138–149.

Výzkumné postupy konkrétního sociologického průzkumu. *PŘEHLED vědecké a pedagogické práce kateder marxismu-leninismu*, roč. 9, 1964, č. 3–4, s. 266–287. (bibliografie; podíl 45 %)

1965

Pokus o obecnou teorii chování (A. Malewski: O zastosowaniach teorii zachowania). *Sociologický časopis*, 1965, roč. 1, č. 1, s. 55–58.

Konference o sociální struktuře socialistické společnosti (se Z. Strmiskou). *Sociologický časopis*, 1965, roč. 1, č. 1, s. 60–69.

Sociologická monografie průmyslového podniku (K. Doktor). *Sociologický časopis*, 1965, roč. 1, č. 3, s. 311–314.

Z novější sociologické literatury. *Sociologický časopis*, 1965, roč. 1, č. 4, s. 485–487. (bibliografie)

Sociologie v socialistických státech. *PŘEHLED vědecké a pedagogické práce kateder marxismu-leninismu*, roč. 10, 1965, č. 2, s. 125–126.

Sociologie v Polsku. *PŘEHLED vědecké a pedagogické práce kateder marxismu-leninismu*, roč. 10, 1965, č. 2, s. 127–129.

1966

K marxistické sociologii malých skupin. *Nová mysl*, 1966, č. 3. [není zkontrolováno]

Současná psychologie na Západě (N. S. Mansurov). *Sociologický časopis*, 1966, roč. 2, č. 1, s. 93–97.

Bibliografie sociologické literatury 1960–1964. *Sociologický časopis*, 1966, roč. 2, č. 1, s. 137–139.

1967

Úvodní poznámka k překladu a revize překladu: K. A. Lundberg, C. C. Schrag, O. Larsen – Sociologie. *PŘEHLED vědecké a pedagogické práce kateder marxismu-leninismu*, roč. 12, 1967, Příloha 3, s. 7–17 (M.P.)

1968

Poznámky o autorech překládaných textů. In: *Vědecké informace Ústavu sociálně politických věd UK*, řada sociologie, 1968, č. 4, průběžně.

anotace (6 knih). *Sociologický časopis*, 1968, roč. 4, č. 1, s. 112–114.

anotace (5 knih). *Sociologický časopis*, 1968, roč. 4, č. 2, s. 246–248.

1970

George Caspar Homans a současné tendence v mikrosociologii. *Acta Universitatis Carolinae – Philosophica et Historica 5/Sociologica 3. Příspěvky k dějinám sociologie*, 1970, s. 109–114.

Todor Pavlov osmdesátiletý. *Sociologický časopis*, 1970, roč. 6, č. 3–4, s. 381–382.

1971

Příspěvek k marxistické obecné sociologii (Osipov). *Sociologický časopis*, 1971, roč. 7, č. 1, s. 94–96.

A. Mihov: Sociometria. Esei critic. *Sociologický časopis*, 1971, roč. 7, č. 2, s. 213. (anotace)

1972

Jiří Večerník: Problémy sociologie spotřeby. *Sociologický časopis*, 1972, roč. 8, č. 3, s. 345–346.

Anotace (2 knihy). *Sociologický časopis*, 1972, roč. 8, č. 1, s. 109–111.

1973

G. M. Andrejeva (ed.): Lekcii po metodike konkretnych socialnych issledovanij. *Sociologický časopis*, 1973, roč. 9, č. 4, s. 438–440.

1974

Murray A. Beauchamp, Elements of Mathematical Sociology. *Sociologický časopis*, 1974, roč. 10, č. 3, s. 318–319.

Janusz Janicki: Niepokoje młodzieży Zachodu. *Sociologický časopis*, 1974, roč. 10, č. 5, s. 546–548.

1975

Spory o formální a neformální strukturu průmyslového podniku. *Acta Universitatis Carolinae – Philosophica et Historica 5*, 1975, s. 83–101.

1980

Činnost, vědomí, osobnost. *Sociológia*, roč. 12, 1980, č. 4, s. 360–363.

1981

Tapio Varis: Komunikovanie a problémy súčasného sveta. *The democratic Journalist* (+ francouzská mutace), 1981, č. 1, s. 23–24.

W. Pisarek, T. Goban-Klas, J. Mikulowski-Pomorski, Z. Necki: Rola prasy, radio i telewizji w formowaniu się nastrojów społecznych. *The democratic Journalist* (+ francouzská mutace), 1981, č. 1.

K. Krzysztofek: Komunikowanie międzynarodowe jako przedmiot badań. *The democratic Journalist* (+ francouzská mutace), 1981, č. 1, s. 24–25.

R. M. Brown, The Gatekeeper Reassessed: A Return to Lewin. *The democratic Journalist* (+ francouzská mutace), 1981, č. 1, s. 25–26.

Margaret Gallagher: Male Chauvinism in Mass Information Media. *The democratic Journalist* (+ francouzská mutace), 1981, č. 2, s. 29.

T. Goban-Klas: Swobodny i zrównowazony przepływ informacji (Analiza i interpretacja terminu). *The democratic Journalist* (+ francouzská mutace), 1981, č. 3, s. 27–28.

B. Garlicki: Dziennikarstwo precyzyjne i dziennikarstwo poznawcze. *The democratic Journalist* (+ francouzská mutace). *The democratic Journalist* (+ francouzská mutace), 1981, č. 4, s. 25–26.

K. Zygułski: Środki masowego przekazu i wartości kultury. *The democratic Journalist* (+ francouzská mutace), 1981, č. 4, s. 26–28.

The Polish and Poverty of One-Sidedness (Some remarks on the works of Marshall McLuhan). *The democratic Journalist* (+ francouzská mutace), 1981, č. 5, s. 13–20.

J. N. Zasurski: Burżuaznyje teorii žurnalistiki. Kritičeskij očerk. *The democratic Journalist* (+ francouzská mutace), 1981, č. 6, s. 26–27.

1982

Kritika sociologického nominalismu. *Sociológia*, roč. 14, 1982, č. 4, s. 476–481.

Informace o Fakultě psychologie Moskevské státní univerzity M. V. Lomonosova. *Psychologie v ekonomické praxi*, roč. XVII, 1982, č. 4, s. 201–202.

Dějiny sociologie. *Nové knihy*, 1982, č. 46.

Hamid Mowlana: O zaintegrowana teorie środków komunikowania masowego i kultury. *The democratic Journalist*, 1982, č. 1, s. 27–29.

Hohn H. Boyer: How Editors View Objectivity. *The democratic Journalist*, 1982, č. 2, s. 30–31.

Jeff Sobal, Marilyn Jackson-Beeck, Newspaper Nonreaders: A National Profile. *The democratic Journalist*, 1982. [předpokládané vnočení]

Makljuven i jego „teorii“. *Děmokratičeskij žurnalist*, 1982, č. 2, s. 22–23.

1983

Vincent Mosco, Pushbutton Fantasies: Critical Perspectives on Videotex and Information Technology. *The democratic Journalist*, 1983, č. 5. (v rukopisu 21 stran)

1984

Jan Servaes: Communication and Development. Some Theoretical Remarks. *The democratic Journalist*, 1984. [předpokládané vnočení] (recenze, v rukopisu 6 stran)

1989

Masová kultura a estetická výchova. In: *Kulturova Jihomoravského kraje*. Brno: Krajské kulturní středisko 1989, s. 30–34.

1986

Transgresivní světy Fera Guldana. In: Fero Guldán, *PF 2000*. Bratislava 1986, rozmn.

1990

Vám že se to nemůže stát? (M. Bútor: Mne sa to nemôže stať). *TVAR*, roč. 1, 1990, č. 9.

Napravená reputace jednoho oboru (I. Možný: Moderní rodina). *TVAR*, roč. 1, 1990, č. 27.

Moskevská konference o soudobé západní sociologii. *Sociologický časopis*, 1990, roč. 26, č. 1–2, s. 114–116.

Za Vojtěchem Tlustým. *Sociologický časopis*, 1990, roč. 26, č. 1–2, s. 125–126.

1991

Kulatý stůl: Dluhy sociologie (účastník diskuse). *Sociologický časopis*, 1991, roč. 27, č. 1, s. 5–12.

Kulatý stůl: Dluhy Sociologického časopisu (účastník diskuse). *Sociologický časopis*, 1991, roč. 27, č. 2, s. 115–118.

O ukradené revoluci z první ruky? (F. Gál: Z prvej ruky). *TVAR*, roč. 2, 1991, č. 31.

1992

Kdo je František Havlíček aneb Je nám třeba i dnes pokrývačů? *S-OBZOR*, 1992, roč. 1, č. 1, s. 50–52. (K.H.)

Dvě vyzvání Dallasu. *S-OBZOR*, 1992, roč. 1, č. 1, s. 54. (p.g.)

Potíže s Protokoly. *S-OBZOR*, 1992, roč. 1, č. 1, s. 55–56. (p.g.)

Představujeme vám časopisy (Uncaptive Mind, SciPhi). *S-OBZOR*, 1992, roč. 1, č. 1, s. 73–76. (jaj)

Dva mody lidského bytí Ericha Fromma. *S-OBZOR*, 1992, roč. 1, č. 1, s. 81–92. (Karel Heřman)

Z politických spisů Fridricha II. Velikého. *S-OBZOR*, 1992, roč. 1, č. 1, s. 98–101. (Satis)
(rubrika Kniha z antikvariátu)

E. Gellner, Plough, Sword and Book: The Structure of Human History. *S-OBZOR*, 1992, roč. 1, č. 1, s. 102–103. (rubrika Tu knihu bych chtěl číst)

Signály newspeku? *S-OBZOR*, 1992, roč. 1, č. 2, s. 49–55. (Petr Grňa)

Časopisy: Sociologičeskije issledovanija, Current Sociology. *S-OBZOR*, 1992, roč. 1, č. 2, s. 89–90. (jaj)

1993

Vaněk, Antonín: TGM/Poselství. *Masarykův sborník* VIII (blok textů T.G.M. v politickém kontextu 80. let 20. století). Praha: Ústav T. G. Masaryka 1993, s. 149–153.

Popper poněkud jinak. *S-OBZOR*, 1993, roč. 2, č. 1, s. 75–84 (s Veronikou Dvořákovou).

Co jsme si přivezli z Ruska: anotace 15 ruských sociologických knih. *S-OBZOR*, 1993, roč. 2, č. 1, s. 92–100. (ptk)

Co nám poslali z Polska: anotace 10 polských sociologických knih. *S-OBZOR*, 1993, roč. 2, č. 1, s. 100–104. (ptk)

Emil Durkheim a Max Weber: záhada vzájemného mínění. *S-OBZOR*, 1993, roč. 2, č. 2, s. 37 (úvodní text ke studentským překladům). (mp)

O zlu, agresi a násilí (rozhovor). *S-OBZOR*, 1993, roč. 2, č. 2, s. 70–76.

Recenze (s ukázkami). Eric Hoffer: *The True Believer*. *S-OBZOR*, 1993, roč. 2, č. 2, s. 88–91.

Co jsme dostali z Routledge. *S-OBZOR*, 1993, roč. 2, č. 2, s. 95–98. (ptk)

Co jsme dostali z Polska – pokračování. *S-OBZOR*, 1993, roč. 2, č. 2, s. 98–103. (ptk)

Nad knihou N. J. Danilevského *Rusko a Evropa*. *S-OBZOR*, 1993, roč. 2, č. 3, s. 52–55.

Osudová pýcha. *S-OBZOR*, 1993, roč. 2, č. 3, s. 85–88.

Nad knihou Raymonda Arona *Opium intelektuálů*. *S-OBZOR*, 1993, roč. 2, č. 4, s. 23–29.

Chvála „konkurence“. *S-OBZOR*, 1993, roč. 2, č. 4, s. 39–40. (-pet-)

Malé zelené lži a velké tržní pravdy. *S-OBZOR*, 1993, roč. 2, č. 4, s. 40–42. (-pet-)

Masa a dav = radioaktivita a trh. *S-OBZOR*, 1993, roč. 2, č. 4, s. 48–53.

Proglas a Reflexe – čtení i pro sociology. *S-OBZOR*, 1993, roč. 2, č. 4, s. 54–59.

1994

T. G. Masaryk: Juvenilie. Studie a statí 1876–1881. *Sociologický časopis*, 1994, roč. 30, č. 1, s. 93–95.

T. G. Masaryk jako sociolog (Hodonín 1993). *Sociologický časopis*, 1994, roč. 30, č. 1, s. 114–116.

Valná hromada a sjezd Masarykovy české sociologické společnosti. *Sociologický časopis*, 1994, roč. 30, č. 1, s. 116–117.

Kultura a moc. *S-OBZOR*, 1994, roč. 3, č. 1, s. 34–40.

Bylo – nebylo? *S-OBZOR*, 1994, roč. 3, č. 1, s. 41–45. (Jan Polehňa).

Vilfredo Pareto – zapomenutý klasik? *S-OBZOR*, 1994, roč. 3, č. 2, s. 61–63.

Nový ruský sociologický časopis. *S-OBZOR*, 1994, roč. 3, č. 4, s. 48–50.

Z. Bauman: Dvě studie o postmoderní morálce. *S-OBZOR*, 1994, roč. 3, č. 4, s. 51–57.

Co jsem si přivezl z Ruska. *S-OBZOR*, 1994, roč. 3, č. 4, s. 58–62. (ptk)

Osudová pýcha rozumu: Nad poslední knihou Friedricha von Hayeka. *Respekt*, roč. 5, 1994, č. 3, s. 15.

1995

Česká sociologie 1945–1995 ve službách moci, nebo společnosti? aneb Nemusí být vždycky kaviár. *Sociologický časopis*, 1995, roč. 31, č. 2, s. 285–287.

Co jsem si přivezl z Ruska – část druhá. *S-OBZOR*, 1995, roč. 4, č. 1, s. 52–62. (-ptk-)

W. Kraus, Budúcnosť – Európa. *S-OBZOR*, 1995, roč. 4, č. 1, s. 63–66. (recenze s ukázkami)

Karl Popper: Dokument (s komentářem). *S-OBZOR*, 1995, roč. 4, č. 1, s. 72–79 (komentář, úprava překladu Popperovy předmluvy a doslovu k ruskému vydání *Otevřené společnosti*, Moskva 1994).

Tiché dny na Hodruši. *S-OBZOR*, 1995, roč. 4, č. 2–3, s. 16–33. Též v: *Mosty*, roč. 4, 1995, č. 39–44.

Logika bodu nula a státní ceny za literaturu. *S-OBZOR*, 1995, roč. 4, č. 2–3, s. 53–60. (Martin Piluša)

Fenomén Bělohorský: pozdě, ale přece. *S-OBZOR*, 1995, roč. 4, č. 2–3, s. 94–97.

Nostalgická odpověď příteli Alanovi. *S-OBZOR*, 1995, roč. 4, č. 4, s. 56–63.

Einsteinova komparativní výhoda. *S-OBZOR*, 1995, roč. 4, č. 4, s. 64–66. (-mp-)

Nejen o sociometrii. *S-OBZOR*, 1995, roč. 4, č. 4, s. 66–67.

Za Ernstem Gellnerem. *S-OBZOR*, 1995, roč. 4, č. 4, s. 90–91.

1996

Janusz Mucha, Mike F. Keen: Socjologia Europy Środkowo-Wschodniej 1956–1990. *Sociologický časopis*, 1996, roč. 32, č. 1, s. 97–99.

Nejen o dvou polských konferencích. *Sociologický časopis*, 1996, roč. 32, č. 1, s. 113–116. (zpráva)

Jiří Kovtun: A Mysterious Murder. The Case of Leopold Hilsner. *Czech Sociological Review*, 1996, Vol. 4, No. 1, p. 119–121.

Recent Czech Sociological Publications in 1995. *Czech Sociological Review*, 1996, Vol. 4, No. 1, p. 123–128. (anotace)

Sborník prací filosofické fakulty brněnské university G 36; Eduard Urbánek (ed.): Proměny současné sociologie. *Sociologický časopis*, 1996, roč. 32, č. 2, s. 233–235.

Česká sociologická literatura poslední doby. *Sociologický časopis*, 1996, roč. 32, č. 2, s. 249–254. (anotace)

Jiří Kovtun: Tajuplná vražda. Případ Leopolda Hilsnera. *Sociologický časopis*, 1996, roč. 32, č. 3, s. 370–372.

1997

Jiří Gabriel, Lubomír Nový, Jan Zouhar, Josef Krob a Helena Pavlincová (red.): Česká filozofie ve 20. století I. Směry, osobnosti, problémy. *Sociologický časopis*, 1997, roč. 33, č. 1, s. 107–109.

Antonio Sacca: Storia della sociologia. *Sociologický časopis*, 1997, roč. 33, č. 1, s. 123. (anotace)

Deset otázek profesoru Zygmuntu Baumanovi. *Sociologický časopis*, 1997, roč. 33, č. 2, s. 203–216. (Připravili a přeložili /do angličtiny a z polštiny/ Miloslav Petrušek a Irena Reifová)

Keneth Thompson: Key Quotatitons in Sociology. *Sociologický časopis*, 1997, roč. 33, č. 2, s. 227–228.

Pauline Marie Rosenau: Post-Modernism and the Social Sciences. Insights, Inroads, and Intrusion; Robert Hollinger: Postmodernism and the Social Sciences: A Thematic Approach. *Sociologický časopis*, 1997, roč. 33, č. 2, s. 228–233.

S Pavlem Machoninem: Malá zamyšlení a srdečné pozdravení k životnímu jubileu. *Sociologický časopis*, 1997, roč. 33, č. 2, s. 243–247.

Sociologie Georga Simmela: od profesora Dr. T.G. Masaryka, člena rakouské Říšské rady v Praze. *Sociologický časopis*, 1997, roč. 33, č. 3, s. 377–382. (edice dokumentu)

Sociologové na konci tisíciletí. Rozhovory z Fóra 2000. *Sociologický časopis*, 1997, roč. 33, č. 4, s. 467–478. (rozhovory vedla Irena Reifová; odborná pomoc a zprostředkování Miloslav Petrušek a Jiří Musil)

Jubileum sociologa sršatého a moudrého. *Sociologický časopis*, 1997, roč. 33, č. 4, s. 487–490.

Jiří Šubrt: Civilizační teorie Norberta Eliase. *Sociologický časopis*, 1997, roč. 33, č. 4, s. 494–497.

1998

O Novosádovej knihe Osud a voľba. *Kritika & kontext*, roč. 3, 1998, č. 2, s. 73–77. ISSN 1335-1710

1999

Zahajovací projev (TGM a Hilsnerova aféra). In: M. Pojar (ed.), *Hilsnerova aféra a česká společnost 1899–1999. Sborník přednášek z konference na Univerzitě Karlově 24.–26. listopadu 1999*. Praha: Židovské muzeum v Praze, s. 7–9. ISBN 80-85608-28-6

XX. století ve filmu? *Film a XX. století*. Letní filmová škola v Uherském Hradišti 23. 7. – 1. 8. 1999, s. 3–25. + záznam diskuse: Film & dvacáté století. *Film a doba*, roč. 45, 1999, č. 4, s. 172–174.

Fenomén Paul Johnson. Pobuřující rozum a jednostrannost britského historika. *MF DNES – příloha Praha*, 25. 9. 1999, s. 18.

2000

Žijeme ve světě nápodoby. *Kritika & kontext*, roč. 5, 2000, č. 2, s. 102.

Sto let sociologie aneb dlouhá cesta od Giddingse ke Giddensovi. *Literární noviny*, roč. 11, 2000, č. 23, s. 1 a 10.

Normotvorná funkce veřejnoprávního média. Vystoupení na semináři Duální systém rozhlasového vysílání v České republice. Poděbrady, 3. října 2000. *Svět rozhlasu – bulletin o rozhlasové práci*, 2000, č. 4, s. 14–18.

2001

Jaroslav Kilias: Narodowość jako problem naukowy. *Sociologický časopis*, 2001, roč. 37, č. 2, s. 258–261.

Informace o činnosti Masarykovy české sociologické společnosti. *Sociologický časopis*, 2001, roč. 37, č. 2, s. 265.

Jaroslav Krejčí pětáosmdesátníkem. *Sociologický časopis*, 2001, roč. 37, č. 2, s. 266.

2002

Odejde-li myslitel (K odchodu francouzského sociologa a filozofa Pierra Bourdieua). *Filosofický časopis*, roč. 50, 2002, č. 2, s. 327–330.

Ivo Možný: Česká společnost. *Sociologický časopis*, 2002, roč. 38, č. 5, s. 635–637.

Epistolární kultura ve věku SMS. *Kritika & kontext*, roč. 7, 2002, č. 2–3, s. 79–80.

Těž v: *Mosty*, roč. 12, č. 2 – 14. 1. 2003, s. 14.

Pierre Bourdieu – biografická poznámka k překladu textu P. Bourdieua Od vůle jednotlivce k „vůli všeobecné“. *Prostor*, 2002, č. 53, s. 89–90.

Peripetie Masarykovy české sociologické společnosti (nejen v letech 1989–2001). *Sociologický časopis*, 2002, roč. 38, č. 1–2, s. 184–189.

2003

Laudatio pri príležitosti udelenia Čestného doktorátu Karlovej Univerzity [Zygmuntu Baumanovi]. *Kritika & kontext*, roč. 8, 2003, č. 2, s. 45–49.

Jaroslav Kapr (* 5. prosince 1933 – † 6. března 2003). *Sociologický časopis*, 2003, roč. 39, č. 4, s. 561–569.

Gennadij Semjonovič Batygin 1951–2003. *Sociologický časopis*, 2003, roč. 39, č. 5, s. 712–715.

Jiří Šubrt: Čas a společnost. *Sociologický časopis*, 2003, roč. 39, č. 5, s. 717–719.

Piotr Sztompka: Socjologia. Analiza społeczeństwa. *Sociologický časopis*, 2003, roč. 39, č. 5, s. 731–734.

Barbara Szacka: Wprowadzenie do socjologii. *Sociologický časopis*, 2003, roč. 39, č. 5, s. 734–737.

2004

Kulatý stůl Česká sociologie v letech 1965–1989 (účastník diskuse). *Sociologický časopis*, 2004, roč. 40, č. 5, s. 695–755.

Edvard Beneš – zjev bodavé tragičnosti. *Sociologický časopis*, 2004, roč. 40, č. 1–2, s. 207–211.

Václav Bělohradský (*1943) – vlastenec planety Gaia. *Sociologický časopis*, 2004, roč. 40, č. 1–2, s. 212–216.

Lidová kultura v kulturním vývoji České republiky. Úvahy o jejím studiu a využívání. *Sociologický časopis*, 2004, roč. 40, č. 1–2, s. 219–221.

Přemysl Rut: Písničky (Eseje se zpěvy). *Sociologický časopis*, 2004, roč. 40, č. 1–2, s. 221–223.

Émile Durkheim: Elementární formy náboženského života: systém totemismu v Austrálii. *Sociologický časopis*, 2004, roč. 40, č. 1–2, s. 238–241.

Múzy (nejen) divadelní v exilu 1939–1945 (recenze knihy Bořivoj Srba: Múzy v exilu. Kulturní a umělecké aktivity čs. exulantů v Londýně v předvečer a v průběhu druhé světové války 1939–1945). *Divadelní revue*, roč. XV, 2004, č. 2, s. 56–58.

Maria Hirszowicz: Pułapki zaangażowania. Intelktualiści w służbie komunizmu. *Sociologický časopis*, 2004, roč. 40, č. 5, s. 777–780.

Recenze na knihu Jana Jandourka Úvod do sociologie. *MF DNES*, 31. 1. 2004.

Anotace – *Sociologický časopis*, 2004, roč. 40, č. 1–2, s. 243–254: Pierre Francastel: Malířství a společnost; Jean Starobinski: Symboly rozumu (zkratka ptk); Pavel Semjonovič Gurevič: Kulturologija; Albert Ivanovič Kravčenko: Kulturologija (zkratka MP); Vladimír Just: Slovník floskulí (zkratka mp); Patrick Sériot: Struktura a celek (zkratka pet); Miroslav Marcelli, Miroslav Petříček: Dublety (zkratka mp); Dagmar Jaszewska: Nasza niedojrzała kultura (zkratka mp); Jaroslav Kříž: Postavy a světy v klasických dílech moderní prózy (zkratka pet); Vladimír Zuska: Estetika (zkratka mp); Tomek Kitliński: Obcy jest w nas (zkratka sek); Mario Perniola: Estetika 20. století (zkratka mpet)

2005

Milan Tuček a kol., Dynamika české společnosti a osudy lidí na přelomu tisíciletí a Mirosława Marody (ed.), Wymiary życia społecznego: Polska na przełomie XX i XXI wieku. *Sociologický časopis*, 2005, roč. 41, č. 1, s. 147–151.

Jan Jiráček, Barbora Köpplová, Média a společnost: Stručný úvod do studia médií a mediální komunikace a Irena Reifová a kol., Slovník mediální komunikace. *Sociologický časopis*, 2005, roč. 41, č. 1, s. 160–162.

Prof. Zygmuntu Baumanovi k 80. narozeninám. *Sociologický časopis*, 2005, roč. 41, č. 4, s. 693–696.

Velmi osobní gratulace Janu Sedláčkovi. *Sociologický časopis*, 2005, roč. 41, č. 4, s. 711–713.

Karel Krejčí, Sociologie literatury. *Sociologický časopis*, 2005, roč. 41, č. 4, s. 729–732.

Adela Kvasničková (ed.), Paradigmy sociologie kultúry. *Sociologický časopis*, 2005, roč. 41, č. 4, s. 736–738.

Eduard Krekovič, Elena Mannová, Eva Krekovičová (eds.), Mýty naše slovenské. *Sociologický časopis*, 2005, roč. 41, č. 4, s. 738–740.

Symposium s mezinárodní účastí Osobnost a dílo Karla Krejčího. *Sociologický časopis*, 2005, roč. 41, č. 4, s. 763.

Univerzita ve věku společnosti vědění. Přednáška na slavnostním shromáždění pořádaném u příležitosti 657. výročí založení Univerzity Karlovy, Praha 7. 4. 2005. uveřejněno na <http://iforum.cuni.cz>; ve zkrácené verzi přetištěno: *Vita nostra revue*, 14. roč., č. 2, s. 36–40. ISSN 1212-5083

2006

Nebořte chrámy! Vystoupení na shromáždění ke 40. výročí založení Sociologického ústavu AV ČR (12. 12. 2005). *Sociologický časopis*, 2006, roč. 42, č. 1, s. 200–201.

Jiří Kunc (1947–2006). *Sociologický časopis*, 2006, roč. 42, č. 4, s. 807–808.

Existuje slovanská filozofie? (Na okraj konference filozofů slovanských zemí „Filozofie v kulturách slovanských národů“ uspořádané univerzitou v Rzeszówě ve dnech 2. – 5. června 2005). *SLAVIA (časopis pro slovanskou filologii)*, roč. 75, 2006, č. 1, s. 110–112.

Inventing Slavia / Izobretěniye Slavii. *SLAVIA (časopis pro slovanskou filologii)*, roč. 75, 2006, č. 3, s. 323–325.

Čím žije česká sociologie? Konference Masarykovy české sociologické společnosti a Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity. *Sociologický časopis*, 2006, roč. 42, č. 1, s. 246–250.

2007

Dvojkroky Jeana Baudrillarda (1929–2007). Pokus o tážení místo nekrologu. *Sociologický časopis*, 2007, roč. 43, č. 2, s. 433–437.

K recepci díla Maxe Webera ve střední a východní Evropě. Na okraj monografie Marek Loužek: Max Weber. Život a dílo. *Sociologický časopis*, 2007, roč. 43, č. 2, s. 446–455.

Chris Barker: Slovník kulturních studií; Angela McRobbie: Aktuální témata kulturních studií; Chris Barker: Cultural Studies: Theory and Practice. *Sociologický časopis*, 2007, roč. 43, č. 2, s. 472–475.

Sociální spravedlnost na ruský způsob. *Sociologický časopis*, 2007, roč. 43, č. 2, s. 480–482.

Marek Loužek: Max Weber. *Filosofický časopis*, roč. 55, 2007, č. 2, s. 271–273.

Velký mág Jean Baudrillard (1929–2007). *Filosofický časopis*, roč. 55, 2007, č. 2, s. 299–302.

Pavel Machonin – vědec, učitel, přítel (* 1927). *Sociologický časopis*, 2007, roč. 43, č. 4, s. 821–823. (s Milanem Tučkem)

Čtyři orchideje Richardu Rortymu (4. 10. 1931 – 8. 6. 2007). *Sociologický časopis*, 2007, roč. 43, č. 4, s. 825–831.

Maria Hirszowicz: Stań, ale dokąd? Społeczeństwo u progu nowej ery. *Sociologický časopis*, 2007, roč. 43, č. 4, s. 845–848.

T. G. Masaryk a česká státnost (Mezinárodní vědecká konference k 70. výročí úmrtí v Brně). *Sociologický časopis*, 2007, roč. 43, č. 5, s. 1075–1078. (mpet)

2008

Za Pavlem Machoninem (6. června 1927 v Prostějově – 14. července 2008 v Praze). *Sociologický časopis*, 2008, roč. 44, č. 4, s. 789–793 (s Milanem Tučkem).

150 let od narození Émila Durkheima, Bratislava 15.–16. 5. 2008. *Sociologický časopis*, 2008, roč. 44, č. 4, s. 825–826.

Poslední sociologická úvaha a jeden výpisek Jana Sedláčka. *Sociologický časopis*, 2008, roč. 44, č. 5, s. 1009–1011.

Sociální konstruktivismus – nový pohled na společnost nebo slepá ulička sociálního bádání? *Sociologický časopis*, 2008, roč. 44, č. 5, s. 1055–1058.

2009

Joanna Derdowska: Praskie przemiany: Sacrum i desakralizacja przestrzeni miejskiej Pragi. *Sociologický časopis*, 2009, roč. 45, č. 2, s. 438–440.

Jonathan Littell: Laskavé bohyně. *Historická sociologie*, roč. 1, 2009, č. 1, s. 131–133.

Zdeněk Strmiska – můj učitel a přítel blízký i vzdálený. *Sociologický časopis*, 2009, roč. 45, č. 2, s. 423–426.

Zapomenutí a opomíjení. Dvacet let od úmrtí profesora Vojtěcha Tlustého. *Sociologický časopis*, 2009, roč. 45, č. 5, s. 1077–1080.

2010

Záslužné dějiny české sociologie náboženství (Zdeněk R. Nešpor: Ne/náboženské naděje intelektuálů. Vývoj české sociologie náboženství v mezinárodním a interdisciplinárním kontextu). *Soudobé dějiny*, roč. 17, č. 3, s. 491–494.

Ralf Dahrendorf: Pokoušení nesvobody. Intelektuálové v časech zkoušek. *Politologická revue*, 2010, č. 1 (červen), s. 132–135.

Za Irenou Dubskou (1924–2010). *Sociologický časopis*, 2010, roč. 46, č. 5, s. 821–822.

Cena Nadace Dagmar a Václava Havlových VIZE 97 Konradu Paulu Liessmannovi. *Sociologický časopis*, 2010, roč. 46, č. 5, s. 878–880.

2011

Dvakrát JLF. Josef Ludvík Fischer: Výbor z díla. Sv. I. a Sv. II. *Filosofický časopis*, roč. 59, 2011, č. 2, s. 280–286.

Konrad Paul Liessmann: Hodnota člověka. Filosoficko-politické eseje. *Sociologický časopis*, 2011, roč. 47, č. 2, s. 415–418.

K dvojímu jubileu Jaroslava Klofáče (1921–1981). *Sociologický časopis*, 2011, roč. 47, č. 2, s. 391–393.

2012

„Zlatá éra“, nebo jen „sladké intermezzo“ české sociologie? Recenze na knihu Zdeňka R. Nešpora *Republika sociologů: Zlatá éra české sociologie v meziválečném období a krátce po druhé světové válce*. *Soudobé dějiny*, roč. 19, 2012, č. 2, s. 311–315.

Můj obraz Iva Možného mezi třemi M. *Sociologický časopis*, 2012, roč. 48, č. 4, s. 794–796.

Nekrolog: Poslední dopis dr. Ladislava Čerycha, dr.h.c. *Sociologický časopis*, 2012, roč. 48, č. 4, s. 797.

Projev Miloslava Petruska. In: *Vzpomínkové shromáždění Univerzity Karlovy k uctění památky Václava Havla*. Praha: Nakladatelství Karolinum, s. 19–21. ISBN 978-80246-2074-9

Umění a životní styl ve společnosti zjitřených smyslů. Úvahy stárnoucího konzervativce. *Kritika & kontext*, roč. 17, 2012, č. 44, s. 10–15.

PŘEKLADY

1965

A. Sarapata, K. Doktór, A. Matejko, M. Hirszowiczová: Texty z průmyslové sociologie. *Vědecké informace Ústavu marxismu-leninismu pro VŠ*, řada sociologie a vědecký komunismus, 1965, s. 172n.

1968

G. C. Homans: Soudobá sociologická teorie. *Vědecké informace Ústavu marxismu-leninismu pro VŠ*, řada sociologie, 1968, s. 133–153. [není zkontrolováno]

A. Malewski: Úrovně obecnosti teorie a explanační proces. *Vědecké informace Ústavu marxismu-leninismu pro VŠ*, řada sociologie, 1968, s. 154–180. [není zkontrolováno]

1970

T. Parsons: Revidovaný analytický přístup k teorii sociální stratifikace. In: Talcott Parsons, *Studie o sociální stratifikaci*. Praha: Universita Karlova 1970, s. 29–61 (s K. Hyánkovou). [skripta v nákladu 1000 ks]

1972

G. V. Osipov: *Sociologie*. Praha: Svoboda 1972. 207 stran. + Životopis a bibliografický dodatek, s. 191–201.

1975

G. M. Andrejevová a kol.: Lekcii po metodike konkretnykh socialnykh issledovanij. In: M. Manová (ed.), *Antologie textů ze sovětské sociologické metodologie*. Praha: SPN 1975.

1991

E. Mokrzycki: Dědictví reálného socialismu a západní demokracie. *Sociologický časopis*, 1991, roč. 27, č. 6, s. 751–757.

1995

Zygmunt Bauman: *Úvahy o postmoderní době*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) 1995. 165 stran. ISBN 80-850-12-5; druhé vydání 2002, ISBN 80-86429-11-3

PUBLICISTICKÉ ČLÁNKY A DALŠÍ TEXTY, VČETNĚ ROZHOVORŮ

1987

Účelný oděv. Poznámka k výstavě a úvaha k tématu. *Umění a řemesla*, 1987, č. 2, s. 61–62 (s L. Kybalovou.)

1989

Přetěžký úkol Pavla Vavryse. *Ateliér*, roč. 2, 1989, č. 23, s. 7.

Sociologie – zrcadlo společnosti. *AZ magazín*, 1989, č. 10, s. 28–32.

Povídáme si s iniciátory setkání sociologů dne 7. 12. 1989..., na kterém vzniklo Sociologické fórum. *Sociologické aktuality*, 1989, č. 1 (20. 12.), s. 13–14.

1990

Do služeb veřejnosti. *Svobodné slovo*, 1990 (rozhovor s Ivanou Kněžínkovou). [počátkem roku]

Konec Františků v Čechách. *Ahoj na sobotu*, 1990, č. 13.

Podlehnout může každý. Jsme spíše „módomilní“ nebo módozdorní? *Ahoj na sobotu*, 1990, č. 13 (rozhovor, šifra –jp–).

Knihy pro mlýn aneb tři milióny tun papíru ročně. *atd.*, 1990, č. 3 (přetištěno ze *Sociologického obzoru* 1987, č. 2).

„Post-co“ vlastně? *TVAR*, roč. 1, 1990, č. 6, s. 1.

120 let od narození V. I. Lenina. Lenin, Tzara, Joyce: Curych 1917. *TVAR*, roč. 1, 1990, č. 7, s. 4.

Jsme vážně z klece venku? *Přítomnost*, roč. 1, 1990, č. 3.

Ohrožené knihy. *TVAR*, roč. 1, 1990, č. 28, s. 6.

Kmen, 1990, č. 6 – úryvek z textu Petra Grni (pseud. MP) v *Sociologickém obzoru* 1998, č. 4 – použito v textu Amnestie, a co dál?

Vzpomínka na Milana Šimečku. *TVAR*, roč. 1, 1990, č. 31, s. 2 (úryvek ze *Sociologického obzoru* 1988, č. 4).

Prelom a výzva (VIII. celopolský sociologický zjazd v Toruni). *Kultúrny život*, roč. 24, 1990, č. 30, s. 8.

Dědictví minulosti a ekologická výzva. In: *Bulletin 15. ročníku TSTTT*, Uherské Hradiště 1990, s. 3–6.

Řeč našich zdí. *TVAR*, roč. 1, 1990, č. 21.

Silvestrovská anketa. *Architekt*, roč. 36, 1990, č. 25–26.

Zpráva o stavu sociologické obce – materiál Sociologického fóra. *Sociologické aktuality*, 1990, č. 2 (5. 1.), s. 12–15.

Povídáme si o výuce sociologie se studenty a pedagogy... *Sociologické aktuality*, 1990, č. 3 (20. 1.), s. 15–16.

Co je SOCIOLOG. Z připravovaného Sociologického slovníku. *Sociologické aktuality*, 1990, č. 3 (20. 1.), s. 17.

Jak dál v sociologické společnosti. *Sociologické aktuality*, 1990, č. 4 (5. 2.), s. 5.

Co je STÁT PRÁVNÍ. Z připravovaného Sociologického slovníku. *Sociologické aktuality*, 1990, č. 7–8 (5. 4.), s. 11.

Zasláno. *Sociologické aktuality*, 1990, č. 7–8 (5. 4.), s. 39.

Giddens o modernitě, sociologii a sociální změně. *Sociologické aktuality*, 1990, č. 10 (20. 5.), s. 3 (ze stati pro Sociologický časopis).

Přetisk proslovu na smutečním rozloučení s Jiřím Linhartem. *Sociologické aktuality*, 1990, č. 11 (5. 6.), s. 2.

Druhá výzva na podporu Sociologického slovníku. *Sociologické aktuality*, 1990, č. 12 (20. 6.), s. 15 (s A. Vodákovou).

Od amatérismu k profesionalitě. Povídání o výuce sociologie. *Sociologické aktuality*, 1990, č. 14 (20. 9.), s. 3–4.

O katedře sociologie na Fakultě sociálních věd. *Sociologické aktuality*, 1990, č. 14 (20. 9.), s. 4.

K esoteričnosti jazyka vědy. *Sociologické aktuality*, 1990, č. 16 (20. 10.), s. 4.

Sjezd mého srdce. *Sociologické aktuality*, 1990, č. 17 (5. 11.), s. 4.

Sociologové cestují – U hrobu Augusta Comta. *Sociologické aktuality*, 1990, č. 18 (20. 11.), s. 14 (s A. Miltovou).

Povídáme si... s hlavními iniciátory Sociologického fóra. *Sociologické aktuality*, 1990, č. 19–20 (20. 12.), s. 26.

Na cestu Masarykově české sociologické společnosti. *Sociologický bulletin*, 1/1990, s. 1–2. (s Otou Sedláčkem)

(z valného shromáždění) Úvodní slovo Miloslava Petruska; Zpráva o stavu sociologické obce. *Sociologický bulletin*, 1/1990, s. 3–18.

Slovo má poslanec Masaryk – úvodní text k dokumentu: T. G. Masaryk, O pokrokovém postavení slovenské mládeže. *Sociologický bulletin*, 2/1990, s. 3.

Čeští sociologové v zahraničí. *Sociologický bulletin*, 2/1990, s. 14–22. (úvodní text + připravil z podkladů od jednotlivých osobností)

Karl Popper: Dvanáct tezí o profesionální etice intelektuálů. *Sociologický bulletin*, 2/1990, s. 23–25. (překlad)

Návrh koncepce katedry sociologie fakulty sociálních věd University Karlovy. *Sociologický bulletin*, 2/1990, s. 27–34.

1991

„Co moje duše v uplynulém roce...“. *TVAR*, roč. 2, 1991, č. 1, s. 6.

Opožděná úvaha nad luhačovickým setkáním československé inteligence. *TVAR*, roč. 2, 1991, č. 7; ve zkrácené verzi též *Luhačovický zpravodaj*, únor 1991, s. 13–15.

Rusko v hmlé. *Kultúry život*, roč. 25, 1991, č. 7, s. 3.

Paradoxy úvah o budoucnosti. *TVAR*, roč. 2, 1991, č. 10; též Čs. asociace Římského klubu (Studijní a pracovní materiál, únor 1991).

O kultuře a ekonomice trochu jinak (Fondazione Agnelli v Československu). *TVAR*, roč. 2, 1991, č. 25.

Otevřený dopis rodičům. *Literární noviny*, roč. 2, 1991, č. 39.

Potřebuje venkov humanitní inteligenci? *České a moravskoslezské zemědělské noviny*, 1991, 23. 10.

Nejen pro novináře. *MF DNES*, 12. 6. 1991, s. 13 (rozhovor s Ivetou Ratajovou).

Pohrobek nebo nová škola? Fakulta sociálních věd UK, Praha. *Občanský deník*, 19. 3. 1991, s. 4 (rozhovor – Pavel Štáška). [není zkontrolováno]

Rusko v mlze (zkrácená verze). *Sociologické aktuality*, 1991, č. 1 (20. 1.), s. 12.

Co se děje v Masarykově české sociologické společnosti. *Sociologické aktuality*, 1991, č. 3 (20. 3.), s. 23.

Dědictví minulosti a ekologická výzva. *Sociologické aktuality*, 1991, č. 10 (20. 12.), s. 6–7 (přetištěno z bulletinu *TSTTT* 1990).

1992

Restoration or Revolution. Thoughts on Nature and Transition in the Czech and Slovak Republic. *The East & Central Europe Program Bulletin* (Graduate Faculty of Political and Social Science, New School for Social Research), vol. 2/4, 1992, květen, s. 1 a 5.

Od Poučení k Poselství aneb z normalizátora masarykovským demokratem. *Literární noviny*, roč. 3, 1992, č. 31.

Intelektuálové a 20. století. *Literární noviny*, roč. 3, 1992, č. 12.

Můj vztah k folklóru. *Národopisná revue*, roč. 2, 1992, č. 1, s. 7–9.

Neverme klamu bezmocnosti. *Kultúrny život*, roč. 26, 1992, č. 43 (rozhovor s Františkem Guldanem). Přetištěno v: *Slovenský denník*, 29. 10. 1992, s. 5.

Ledabylost suverénů. *Literární noviny*, roč. 3, 1992, č. 32 (recenze).

Malá novoroční bilance naší sociologie. *Sociologické aktuality*, 1992, č. 1 (20. 1.), s. 3.

Profesor, vinař a postkomunistické Československo. *Sociologické aktuality*, 1992, č. 2 (20. 2.), s. 26–27.

Úryvek ze zahajovacího projevu předsedy MČSS... na valném shromáždění... *Sociologické aktuality*, 1992, zvláštní číslo (9. 3.), s. 7.

Jaká by měla být naše sociologie? *Sociologické aktuality*, 1992, zvláštní číslo (9. 3.), s. 9 (anketa).

Tři glosy z lázní (pseud. Petr Grňa). *Sociologické aktuality*, 1992, č. 8 (20. 10.), s. 21.

Řád T. G. Masaryka. *Sociologické aktuality*, 1992, č. 9, s. 22. (M.P.)

Úskalí reformy očima ekologů, ekonomů a sociologů. *Sociologické aktuality*, 1992, č. 10 (20. 12.), s. 11 (anketa).

1993

Signály newspeaku? (pseud. Petr Grňa). *TVAR*, roč. 4, 1993, č. 4.

Kapitalismus: volba, nebo nutnost? *TVAR*, roč. 4, 1993, č. 20.

Kam s ním? Zasláno Lidovým novinám. *Lidové noviny*, 25. 3. 1993.

Cui bono aneb není každá rada stejně dobrá. *Literární noviny*, roč. 4, 1993, č. 20, s. 4.

Sme zodpovední za spoločný kultúrny priestor – rozhovor MP a Ivana Slimáka. *Mosty*, roč. 2, 1993, č. 11, s. 1 a 2.

Jsme ve vnitřních klecích. *MF DNES*, 24. dubna 1993 (rozhovor s Marcelou Pecháčkovou).

Novináře vzdělat nebo vyučit? *Literární noviny*, roč. 4, 1993, č. 3, s. 5 – připravil Ondřej Vaculík, další diskutující I. Brezina, K. Neradová, R. Krumphanzl, A. Jirousek, B. Osvaldová (záznam diskuse)

Automat bude! Rozhovor s jediným kandidátem na děkana FSV UK. *Fleš*, roč. 1, č. 3, s. 1 a 4 (Martin Šváb a Jan Dražan).

Na závěr akademického roku 1992/93. *Zpravodaj FSV UK*, roč. 2, 1993, č. 8 (červen), s. 1.

Do nového akademického roku 1993–94. *Zpravodaj FSV UK*, roč. 2, 1993, č. 9 (říjen), s. 1 a 2.

Drama se nekonalo. Rozhovor s děkanem FSV UK. *Zpravodaj FSV UK*, roč. 2, 1993, č. 12 (prosinec), s. 1 (značka dol) + uvnitř vložen program kandidáta na děkana FSV UK.

Nad jednou redukční dietou. *Sociologické aktuality*, 1993, č. 2 (20. 2.), s. 6–7.

Tři vzpomínky na JLF. *Sociologické aktuality*, 1993, č. 2 (20. 2.), s. 25.

Claude Javeau, každodennost, integrovaná antropologie a arogance. *Sociologické aktuality*, 1993, č. 4–5 (20. 5.), s. 7.

Z diskuse o smyslu Sociologické společnosti a o smyslu diskusí o sociologii. *Sociologické aktuality*, 1993, č. 6 (20. 6.), s. 7 (záznam z diskuse).

Arogance amatéra. Na okraj Sociologického slovníku Bohumila Geista. *Sociologické aktuality*, 1993, č. 7–8 (20. 10.), s. 23–27. (recenze)

TGM: sociologie mezi vědou a uměním (ukázka z příspěvku na semináři v Hodoníně). *Sociologické aktuality*, 1993, č. 9 (20. 11.), s. 15.

Ze zprávy o činnosti Masarykovy české sociologické společnosti přednesené na valné hromadě 10. 12. 1993. *Sociologické aktuality*, 1993, č. 10 (20. 12.), s. 12–14.

Naše malá posjezdová anketa. *Sociologické aktuality*, 1993, č. 10 (20. 12.), s. 15.

1994

Exkluzivní rozhovor s děkanem FSV UK, příloha *Slováckých novin*, 15. 6. 1994 (J. Hala).

Pat a patologie českého chalupaření. *Magazín MF DNES*, 1994, č. 25, s. 22.

Šťastný život s ústavníky (pseud. Martin Piluša). *Slovácké noviny*, 17. 8. 1994.

Děti u studánky (pseud. Martin Piluša). *Slovácké noviny*, 12. 10. 1994.

Do pátého akademického roku Fakulty sociálních věd. *Zpravodaj FSV UK*, roč. 3, 1994, č. 1 (říjen), s. 1.

Společnost otevřená (z připravovaného Velkého sociologického slovníku). *Sociologické aktuality*, 1994, č. 5 (květen), s. 2.

Jak vzniká společenský řád? (IX. sjezd polských sociologů). *Sociologické aktuality*, 1994, č. 7–8 (říjen), s. 3–5.

Rusko očima sociologického turisty. *Sociologické aktuality*, 1994, č. 9 (listopad), s. 17–18.

O permanentní krizi sociologie. *Sociologické aktuality*, 1994, č. 10 (prosinec), s. 4.

1995

Dopis Milana Petruska Josefu Vavrouškovi, který již nikdy nedojde adresátovi. *Zpravodaj FSV UK* – zvláštní vydání věnované proděkanovi FSV UK ing. Josefu Vavrouškovi, CSc.

Roztomilá, ale nebezpečná úvaha o pacifismu. *MF DNES*, 1. 11. 1995, s. 12.

Masarykův odkaz. Promoční řeč děkana fakulty k absolventům FSV UK. *Zpravodaj FSV UK*, roč. 4, 1995, č. 1 (září), s. 2.

1996

Polská diskuse o mravnosti a etice v časech postmodernismu. *Kavárna AFFA*, 1996, č. 1, s. 27–31.

Budme velkorysí. *Večerník Praha*, 8. 2. 1996 (rozhovor s Pavlem Matochou).

Do posledního roku. *Zpravodaj FSV UK Praha*, roč. 5, 1996, č. 2 (únor), s. 1 a 4.

Projev děkana na promoci prvních bakalářů. *Zpravodaj FSV UK Praha*, roč. 5, 1996, č. 4 (duben), s. 1.

O esejích Stanislava Komárka. Mezi přírodou a společností, mezi vědou a literaturou. *TVAR*, roč. 7, 1996, č. 11, s. 10–11.

Projev děkana k magistrům v září 1996. *Zpravodaj FSV UK Praha*, roč. 6, 1996, č. 1 (říjen), s. 1–2.

Úvodní sloupek. *FLEŠ*, roč. 4, 1996, č. 13 (červen), s. 1.

Volby dopadly tak, jak dopadly. *MF DNES*, 5. 6. 1996, s. 13.

Jak oni vidí nás – anketa. *Perspektivy 7* – příloha *Katolického týdeníku*, 18. 7. 1996, s. IV. (účastníci ankety: Jana Bendová, Jan Horálek, Alena Zemančíková, Arnošt Goldflam, Milan Znoj, Jan Burian, Dušan Vančura, Miloš Horanský, Daniel Kummermann, Jana Nechutová, Jan Trefulka, Miloslav Petrusek, Tereza Brdečková)

Rady zkušeného ďábla. Řeč profesorka Petruska k novým studentům FSV UK. *FLEŠ*, roč. 4, 1996, č. 1 (10. 10.), s. 1. výběr pod názvem „Zkušený ďábel radí“ v: *Forum (časopis Univerzity Karlovy)*, roč. 3, 1996, č. 5 (2. 12.), s. 9.

Kellera už nedoženu. *Filosofický HALAS (Studentské noviny FF MU)*, roč. 5, 1996, č. 1 (říjen), s. 5–7 (první část rozhovoru).

Dostojevský prochází celým mým životem. *Filosofický HALAS (Studentské noviny FF MU)*, roč. 5, 1996, č. 2 (listopad), s. 12–13 (druhá část rozhovoru).

1997

Rozhovor pro: *ŠPRT* – časopis žáků ISŠ Planá, 1997, roč. 2, č. 2.

Alena Plavcová: Metamorfózy sexuálního symbolu. *Magazín Lidových novin*, 1997, č. 41, s. 11–14. (v rámečku odpověď na otázku Jaký je váš sexuální symbol?)

1998

Bez kritiky nefunguje demokracie, negativismus ale občana oslabuje. *Lidové noviny*, 20. 3. 1998.

Konkursy vysokoškolských učitelů se stávají minulostí. *Lidové noviny – příloha Škola & vzdělávání*, 15. 5. 1998.

Kdo nás vlastně ohrožuje? *Nová Přítomnost*, roč. 4, 1998, č. 4, s. 6–7.

Na příchod myslitele Maxe Webera jsme čekali přece jen příliš dlouho. *MF DNES*, 10. 7. 1998. (recenze)

1999

XX. století ve filmu? Moderní doba, diktátoři a Monty Pythons. In: *Film a XX. století*, publikace Letní filmové školy. Uherské Hradiště 1999, s. 3–25.

Jiní studenti, jiné rituály. *Magazín MF DNES*, 18. 11. 1999 (rozhovor s Marcelou Pecháčkovou).

2000

Masaryk na prahu nového tisíciletí (ze vzpomínkového shromáždění ke 150. výročí narození T. G. Masaryka, Karolinum 6. 3. 2000). *Masarykův lid*, roč. VI, 2000, č. 2, s. 3–8.
Přetištěno v: *Vita Nostra Revue* (časopis 3. lékařské fakulty UK), 2000, č. 2, s. 4–11.
Přetištěno v: *Odkaz* (Listy Masarykovy společnosti), 12–13, červen 2000, s. 1–5.

O české společnosti na sklonku dvacátého století. *Perspektivy – příloha Katolického týdeníku*, 2000, leden, s. 3 a 8 (připravil Petr Příhoda)

Kultovní román včera a dnes. *Týden*, roč. 7, 2000, č. 9, s. 57–58.

Mystifikace (zúženým) pohledem sociologa. In: *Film a mystifikace. Sbírka textů k cyklu 26. Letní filmové školy v Uherském Hradišti*. Uherské Hradiště 2000, s. 12–16.

Dnes vás zve Miloslav Petrusek. Filmové listy, *Zpravodaj 26. Letní filmové školy v Uherském Hradišti*. Uherské Hradiště 2000, č. 3, 24. 7., s. 1.

Nelekla se mafie, ale Pan profesor (Úhel pohledu). *Lidové noviny*, 13. 4. 2000.

Poznámky ke Klausovým „poznámkám“. *Lidové noviny – Orientace*, 13. 5. 2000, s. 20.

Spacák, baťůžek a kulturní hodnoty (Na okraj 26. ročníku Letní filmové školy v Uherském Hradišti). *Přítomnost*, 2000, č. 9, s. 32–33.

Jediný První máj. *Přítomnost*, 2000, č. 10, s. 5.

The only real May 1st. *The New Presence*, Winter 2000, s. 10.

Od cedulí k dlaním v betonu. *MF DNES*, 8. července 2000, s. II (rozhovor s Irenou Jirků).

„Umění se nedělá pro autory a úzký okruh kritiků...“ *HOST*, 2000, č. 8, s. 6–15. (rozhovor – Irena Reifová a Miroslav Balaštík); přetištěno v: *Romboid*, roč. 37, 2002, č. 5–6, s. 131–139.

Co je z Bláhy stále živého? Rozhovor s I. Gadourkem, M. Gregorem, V. Kadlecem, M. Kubíčkovou, P. Páclem, M. Petruskem a J. Sedlákem. *Univerzitní noviny* (List Masarykovy univerzity a Nadace Universitas Masarykiana), 2000, č. 5, s. 67–71 (J. Sedlák). ISSN 1211-6866

Reflexe globalizačních procesů v sociálních vědách. *Vesmír*, roč. 79, 2000, č. 7, s. 408–412.

Proměny „stolové společnosti“ očima profesora sociologie. *Pátek Lidových novin*, 8. 12. 2000.

2001

Jak se kalily informace. *Přítomnost*, 2001, č. 1, s. 30–31.

Chvála ruské vzdělanosti. *MF DNES*, 18. 8. 2001, s. B/5.

Turismus před koncem turismu. *Přítomnost*, 2001, č. 2 (léto), s. 26–28.

Myslíte si, že..., *Kriminalistický sborník*, roč. XLV, 2001, č. 4, s. 6.

Zpráva o schůzi řídicího výboru. *Zpravodaj MČSS*, 2001/1, s. 21–22.

2002

Třída, která pohřbila sebe samu. *Přítomnost*, 2002, zima, s. 7–9.

Odešel Pierre Bourdieu, hvězda mezi sociology. *MF DNES*, 26. 1. 2002, s. C/5.

The Class that Buried itself. *The New Presence*, spring 2002, p. 7–9.

Normální chaos lásky. *Přítomnost*, jaro 2002, s. 24–26.

The Normal Chaos of Love. *The New Presence*, summer 2002, s. 28–29.

Jakou Společnost bychom si přáli? *Zpravodaj MČSS* 1 (2002), s. 2–3.

Dvě velké ztráty polské sociologie. *Zpravodaj MČSS* 1 (2002), s. 12–14.

Zygmunt Bauman a Jorge Luis Borges. *Zpravodaj MČSS* 1 (2002), s. 15–16.

Spotřební společnost na Štědrý den. *Zpravodaj MČSS* 1 (2002), s. 16. (-pet-)

Globalizace, postmodernismus a islám v Rusku aneb Vladimir Putin jako postmoderní myslitel. *Zpravodaj MČSS* 1 (2002), s. 21–27.

Dvakrát o první české sociologické monografii. *Zpravodaj MČSS* 1 (2002), s. 28–29.

Proč lidé naší doby potřebují mýty? In: *Film a mytologie* – sborník textů k cyklu 28. Letní filmové školy v Uherském Hradišti 2002. + vybrané citáty o mýtech, mytologii a demytizaci, tamtéž.

Penězi se všechno měřit nedá – o úspěchu v životě. Rozhovor (připravili Štěpán Plaček a Zuzana Dvořáková). *Katolický týdeník*, č. 45, 10. 11. 2002, s. 1 a 2.

O jednom nedosněném revolučním snu. O zrazené revoluci mluví ti, kteří žádnou revoluci nedělali, nepřáli si ji a pěkně česky čekali, jak to dopadne. *MF DNES*, 16. 11. 2002, str. B/4.

Peripetie MČSS (nejen v letech 1989–2002). *Zpravodaj MČSS* 2 (2002), s. 3–10. (přetištěno ze *Sociologického časopisu* 2002, č. 1–2)

Probudíme spící krasavici? *Zpravodaj MČSS* 2 (2002), s. 11 (mp).

Sociologická legenda v Praze. *Zpravodaj MČSS* 2 (2002), s. 41–43.

Ej, od Buchlova (Zase o tom jazyce aneb paní Jiřina Jirásková jako příklad hodný následování). *Zpravodaj MČSS* 2 (2002), s. 59–61.

2003

Horních šest procent. Sociolog Miloslav Petrušek o vrstvě „nových bohatých“. *Pátek Lidových novin*, 23. 1. 2003, s. 16.

Malé dějiny volného času. *Přítomnost*, jaro 2003, s. 51–53.

Rozhovor „Dobrý sluha, špatný pán.“ *Katolický týdeník*, č. 19 (11. 5. 2003), s. 1 a 2.

Směšné podoby zla. In: *Filmové listy. Zpravodaj Letní filmové školy v Uherském Hradišti – Projekt 100* 2003, s. 47–50.

Umetnost ni namenjena le avtorju in ozkemu krogu kritikov. *Revija za prevoj v živo kulturo*, 2003, č. 73–74, s. 295–310. (překlad rozhovoru z časopisu *Host*)

Česká sociologie v exilu: informace, výzva i prosba. *Zpravodaj MČSS*, 2003/1, s. 6.

Věda v exilu. Konference výzkumného centra pro dějiny vědy 11.–12. 11. 2003. *Zpravodaj MČSS*, 2003/1, s. 27–28 (mp).

Udělení cen Edvarda Beneše za práce v oboru sociologie. *Zpravodaj MČSS*, 2003/1, s. 28–29 (mp).

Emanuel Chalupný o četbě sociologických textů. *Zpravodaj MČSS*, 2003/1, s. 30 (mp).

Biografie a sociologie. *Zpravodaj MČSS*, 2003/1, s. 31–32.

2004

Zpráva o výsledcích hodnocení prací předložených do soutěže o Cenu Edvarda Beneše (ročník 1994). *Zpravodaj MČSS*, 2004, s. 31–33.

Průběžná zpráva o stavu prací na publikaci Česká sociologie v exilu. *Zpravodaj MČSS*, 2004, s. 33–34.

J. L. Fischer – nedocenený myslitel evropského rozměru. *Zpravodaj MČSS*, 2004, s. 38–41.

Masarykiana. *Zpravodaj MČSS*, 2004, s. 46–47 (-mp-).

První léta suverenity. *Zpravodaj MČSS*, 2004, s. 47–49 (-mp-).

Periodika – starší a nejnovější. *Zpravodaj MČSS*, 2004, s. 49–50 (-mp-).

Malíř, který se nám vysmívá? Na okraj výstavy Jiřího Bartůňka v brněnském Domě umění v listopadu 2004. *Zpravodaj MČSS*, 2004, s. 50–51 (-mp-).

Ještě nejsem vyhořelá osobnost. *Sociál*, roč. 1, č. 3, s. 7 (rozhovor s Mirkou Paškovou).

2005

O kulturní vizitce na cestu do Evropy. *Forum. Časopis Univerzity Karlovy*, 2005, č. 1, s. 11–13.

Jantarová hora – text Davida Nesnídala mj. na základě rozhovoru mj. s MP. *Mladý svět*, 2005, č. 6, s. 16–19.

Věda není akt čistého poznání, ale také výsledek mocenských her. *Literární noviny*, roč. 16, 2005, č. 19 (9. 5.), s. 15 (rozhovor vedli Petr Svoboda a Daniel Prokop).

fejton Genocida v Rakousku? *i-forum Univerzity Karlovy*, 17. 6. 2005.

fejton Veselý podvečer na nádraží s poučením. *i-forum Univerzity Karlovy*, 1. 7. 2005.

Století masových médií, extrémů, rebelií a revolucí. In: *Revolta. Publikace k programovému cyklu Vlajka vzpoury 31. Letní filmové školy v Uherském Hradišti* 2005, s. 9–16.

Každý den karneval. *Týden*, 2005, č. 51–52 (19. 12.), s. 42–45 (rozhovor vedli Tomáš Menschik a Petra Pospěchová).

Klausova víra uhlířská. *MF DNES* (příloha *Kavárna*), 31. 12. 2005, s. F/8.

Josef Ludvík Fischer o jiných a o sobě. *Zpravodaj MČSS* 2005, s. 23–24.

Lazarsfeld a Polsko. *Zpravodaj MČSS* 2005, s. 24–25.

Kdy to ti Slováci čtou a píší? *Zpravodaj MČSS* 2005, s. 25–27 (-mp-).

Francouzské ohně a ukrajinské pravoslaví. *Zpravodaj MČSS* 2005, s. 27–29 (-mp-).

Zbytečně tichý hlas v křiku postmoderny [P. Machonin, Česká společnost a sociologické poznání, Praha: ISV 2005]. *Zpravodaj MČSS* 2005, s. 29–30.

Teorie totalitarismu Raymonda Arona jako předpoklad teorie svobodné společnosti. In: *Roverský mikulášský seminář 2005: totalita, aneb, cesta tam a zase zpátky; sborník vybraných přednášek*. Praha: Junák – Svaz skautů a skautek ČR 2005, s. 13–25. ISBN 978-80-254-6535-6

Prof. Petrusek perlí. *Asociál*, prosinec 2005.

2006

Obrácení zády k budoucnosti. Zygmunt Bauman, sociolog tragédií i nadějí naší doby. *Roš chodeš*, roč. 68, 2006, č. 1 (leden), s. 10–11. ISSN 121074 68

Bude nám skvěle. *MF DNES*, 2. ledna 2006.

Zítra sklídíme, co teď zasejeme. Rozhovor s Karlem Černým. *MF DNES – příloha Kavárna*, 27. 5. 2006, s. D/7.

Zygmunt Bauman, sociolog a filozof naší pozdní doby. *Vesmír*, roč. 85, 2006, č. 10, s. 627–628.

Je možná „sociologická lyrika“? *Zpravodaj MČSS*, 2006, s. 40–41.

Méně než „čistá sociologie“, více než „kulturní dějiny“. *Zpravodaj MČSS*, 2006, s. 41–44.

Socioekonomická rozvaha o nezbytnosti veřejných domů na státní hranici. *Zpravodaj MČSS*, 2006, s. 44–45.

Publicistické komentáře polských sociologů. *Zpravodaj MČSS*, 2006, s. 45–46.

2007

Skutečnost přestala být podstatná. Co nám po sobě zanechal nedávno zesnulý Jean Baudrillard – francouzský myslitel současného virtuálního věku. *MF DNES – Kavárna*, 24. 3. 2007, s. D/7.

Čtyři dny se Slávou. Mstislav Rostropovič – vyhnaný syn, jenž se navždy vrátil do vlasti. *Respekt*, roč. 18, 2007, č. 19, s. 29.

Proletáři budou sedět u počítačů. Rozhovor vedený Karlem Černým. *Přítomnost*, léto 2007, s. 46–47.

Duše v tekutých dobách. Velké osobnosti jsou schopny svůj omyl napravit životním dílem. *Respekt*, roč. 18, 2007, č. 29, s. 29.

Jde o více než o prosté opisování. *Lidové noviny*, 21. 6. 2007.

Stalo se před 90 lety. *Zpravodaj MČSS*, 2007, s. 23–24.

Josef Král (1882 v Pelhřimově – 1978 v Praze). *Zpravodaj MČSS*, 2007, s. 24–26.

Račím krokem (Zamyšlení skoro sociologické nad jedním obrazem). *Zpravodaj MČSS*, 2007, s. 26–27.

2008

Prolhaný svět. Dramaturgická metafora ve společnosti a ve vědě. *A2 kulturní týdeník*, roč. 4, 2008, č. 12, s. 21.

Proč jen čtrnáct? *Respekt*, roč. 19, 2008, č. 20, s. 59.

Moje pražské jaro 1968. *MF DNES – Kavárna*, 17. 5. 2008.

Nepohrdni člověkem v jeho stáří. *Katolický týdeník – příloha Perspektivy*, 2008, č. 25, s. 13.

Míra konzumu se štěstím nespojuje. *EURO*, 2008, č. 26, s. 60–63 (rozhovor vedl Michal Kučera).

Rebelská generace? *Respekt*, roč. 19, 2008, č. 26, s. 59.

Sociolog-impresionista Georg Simmel, rubrika Viděno z pranyře. *A2 kulturní týdeník*, roč. 4, 2008, č. 27, s. 16–17.

Banality, vulgarity. Před sedmdesáti lety vyšel kanonický spis stalinismu. *Respekt*, roč. 19, 2008, č. 31, s. 59.

Škola základ života. *Respekt*, roč. 19, 2008, č. 35, s. 59.

Cesta k vědě vede přes dobrou střední školu. *Akademický bulletin*, 2008, č. 6, s. 2–3 (rozhovor s Kateřinou Švadlenkovou).

Sociologie za oceánem a u nás. *Národní 3*, 2008, č. 3, s. 68–69.

Pojďme se bavit. *Respekt*, roč. 19, 2008, č. 40, s. 59.

O vině a studu. *Respekt*, roč. 19, 2008, č. 48, s. 67.

Sociologie každodennosti v polském vydání. *Zpravodaj MČSS*, 2008, s. 19–21.

Slepota politické korektnosti? *Zpravodaj MČSS*, 2008, s. 21.

Co s „národními sociologickými diskurzy“? *Zpravodaj MČSS*, 2008, s. 21–23.

Adam Šůra, Jan Brabec a Ondřej Kundra: Už žádnou tlustou čáru. *Respekt*, roč. 19, 2008, č. 3, (výroky MP k tématům probíraným na konferenci Mechanismy ovládání a moci: KSČ na FF UK 1968–1989, 9. 1. 2008)

2009

Obrazy odvanutého času. In: *Miroslav Hucek – Retrospektiva *75*. Praha: Agentura A 2009.

Pokoušení nesvobody (Dodatek k nekrologu Ralfa Dahrendorfa...). *Zpravodaj MČSS*, 2009, s. 33–34 (ptrsk).

Poněkud kakofonická variace na gender. *Zpravodaj MČSS*, 2009, s. 34–35 (MP).

K čemu je dobrá sociologie a proč je na světě? *Zpravodaj MČSS*, 2009, s. 35–36 (ptk).

Nový sociologický časopis. *Zpravodaj MČSS*, 2009, s. 36–37 (ptk).

Kritik evropské iluze. Zemřel Claude Lévi-Strauss, spolutvůrce duchovního klimatu dvacátého století. *Respekt*, roč. 20, 2009, č. 46, s. 62–63.

Cožpak jsem strážcem bratra svého? Myšlenky, s nimiž usíná stárnoucí profesor sociologie. *Katolický týdeník* (2009, č. 48) – příloha *Perspektivy* 2009, č. 24, s. I.

Otevřeně a bez skrupulí. Osobní vzpomínání na to, co bylo na „normalizované filozofické fakultě“ a poté... *Forum. Časopis Univerzity Karlovy v Praze*, 2009, č. 3, s. 24–27.

A my jsme neobsadili ani ty pošty..., *Salon Práva*, 12. 11. 2009 (rozhovor s Danielem Prokopem).

Dvacet let nestačilo. ..., *Hospodářské noviny*, 16. 11. 2009 (rozhovor s Vladimírem Šnidlem).

Štafetová anketa – prof. Lubomír Mlčoch se ptá prof. Miloslava Petruska. *Sociál*, 2009, č. 4, s. 4 (připravil Jakub Skála).

Terezie Šimůnková, Duševně zesláblí (nejen) Češi. *MF DNES – Kavárna*, 13. 6. 2009 – citovány výroky M.P.

2010

Několik slov o cenách a oceněních. *Forum. Časopis Univerzity Karlovy*, 2010, č. 3, s. 14–15.

Projevy při příležitosti 20. výročí Fakulty sociálních věd UK. *AULA*, roč. 18, 2010, č. 4, s. 41–43.

Moje krátké skautování. In: *Zkazky kmene řvavých. 90 let skautingu v Uherském Hradišti*. Uherské Hradiště: JUNÁK, Středisko Psohlavci 2010, s. 6–7.

5 knih pro... sociology. *Literární noviny*, roč. 21, 2010, č. 45, s. 16.

Ještě jednou Zygmunt. *Zpravodaj MČSS*, 2010, s. 23–24 (mp).

Náš přítel Jiří Linhart (1942–1990). *Zpravodaj MČSS*, 2010, s. 24–25.

Sociologové *de publicis*. *Zpravodaj MČSS*, 2010, s. 25–26.

O nezbytnosti recenzování a recenzí. *Zpravodaj MČSS*, 2010, s. 26–27 (Mp).

2011

Nemůžeme se jen bavit. *MF DNES*, 3. ledna 2011, s. 16A (rozhovor s Krystynou Wanatowiczovou).

Děti Páně nejsou dětinové. *Katolický týdeník – příloha Perspektivy*, 2011, č. 1, s. I.

Umdlené duše aneb sociologie a literatura. *Zpravodaj MČSS*, 2011, s. 19–20.

Sudoku a globalizace. *Zpravodaj MČSS*, 2011, s. 21.

TGM a Thomas Henry Buckle. *Zpravodaj MČSS*, 2011, s. 22.

Kritická funkce společenských věd je nezastupitelná. *Sociál*, 2011, č. 2, s. 8–10 (rozhovor s Kateřinou Kňapovou).

Chrám, tvrz, ale i žumpa. *Katolický týdeník* – příloha *Perspektivy*, 2011, č. 32, s. I.

Z univerzit nás brzy vyštípou stroje. *Lidové noviny – Orientace*, 15. 10. 2011, s. 27 (rozhovor s Petrem Kamberským k 75. narozeninám).

Politický skandál jako přirozená vlastnost demokracie aneb Démoni tvoří dějiny. *Vesmír*, roč. 90, 2011, č. 11, s. 615–616.

Dobrá byrokracie jako „životní problém demokracie“? *Vesmír*, roč. 90, 2011, č. 12, s. 680–681.

Největší z laických sociologů. *Lidové noviny – Orientace* (na téma Václav Havel), 23. 12. 2011, s. 30.

MF DNES, 23. 12. 2011 – příspěvek v anketě „Jaký odkaz Václav Havel zanechal Česku i světu?“

2012

Velká Fermatova věta, romská otázka a antinomie „sociologického rozumu“. *Vesmír*, roč. 91, 2012, č. 1, s. 13–14.

O životě v časech postheroických. *Vesmír*, roč. 91, 2012, č. 2, s. 76–77.

Opravdu všichni lžeme? Aneb O kultuře důvěry. *Vesmír*, roč. 91, 2012, č. 3, s. 135–136.

Snaha sociologie být exaktní vědou. *Vesmír*, roč. 91, 2012, č. 4, s. 204–205.

Nuda jako sociální fenomén aneb Opravdu se ubavíme k smrti? *Vesmír*, roč. 91, 2012, č. 6, s. 330–331.

75 let od úmrtí TGM. *Vesmír*, roč. 91, 2012, č. 9, s. 480–481. (vyšlo posmrtně)

Proč jsou intelektuálové na světě? *Vesmír*, roč. 91, 2012, č. 12, s. 740–744. (vyšlo posmrtně; převzato z knihy Petra Hlaváčka, ed., *Intelektuál ve veřejném prostoru*)

TELEVIZE A ROZHLAS – nekompletní

první polovina 90. let – v pořadu Antonína Přídala *Netopýr*, brněnské studio České televize

1990

Česká televize – Automotorevue, Proč nemám rád automobil, 5. 4. 1990 (podle rukopisu pro vystoupení)

1991

Svobodná Evropa – rozhovor 15. 3. 1991 [datum není zkontrolováno]

1992

Český rozhlas 3–Vltava, pořad Excerpta: Protestantská etika a duch kapitalismu Maxe Webera, prosinec 1992

1993

Český rozhlas 3–Vltava, pořad Excerpta: Hannah Arendtová: Eichmann v Jeruzalémě, leden 1993

Český rozhlas 3–Vltava, pořad Excerpta: Eric Hoffer: O lidech víry pravé, březen 1993

Český rozhlas 3–Vltava, pořad Excerpta: Karl Popper: Věčné hledání. Intelektuální autobiografie, 5. 3. 1993

Český rozhlas 3–Vltava, pořad Excerpta: Několik úvah nad knihou Friedricha von Hayeka Osudová pýcha, květen 1993

Český rozhlas 3–Vltava, pořad Excerpta: Úvaha nad knihou Nikolaje Jakovleviče Danilevského Rusko a Evropa, 11. a 14. 6. 1993

Český rozhlas 3–Vltava, pořad Excerpta: Nad knihou Josefa Ludvíka Fischera Zrcadlo doby, červen 1993 [není zkontrolováno]

Český rozhlas 3–Vltava, pořad Excerpta: Zamyšlení nad knihou Alaina Finkielkrauta Destrukce myšlení, říjen 1993

Český rozhlas 3–Vltava, pořad Excerpta: Nad knihou Raymonda Arona Opium intelektuálů, 12. 11. 1993

1994

Český rozhlas 3–Vltava, pořad Excerpta: Nad knihou Podzemní univerzita, 1. 4. 1994

Český rozhlas 3–Vltava, pořad Excerpta: Emanuel Chalupný o národní povaze československé, 1. 7. 1994

Český rozhlas–Praha, Živá slova (k zahájení akademického roku 1994/95), 2. 10. 1994

Český rozhlas 3–Vltava, pořad Excerpta: Zygmunt Bauman: Dvě studie o postmoderní morálce, 11. 11. 1994

1995

Český rozhlas 3–Vltava, pořad Excerpta: Wolfgang Kraus: Budoucnost Evropa, leden 1995 [není zkontrolováno]

Český rozhlas–Praha, bez názvu (Je neděle, je ráno...), květen 1995 (podle rukopisu)

1998

Český rozhlas–Praha, Rozhovory v Lánech prezidenta republiky Václava Havla s prorektorem UK profesorem PhDr. Miloslavem Petruskem, 27. 6. 1998 (přepis – Tiskový odbor KPR)

2000

Česká televize – Intolerance?, s P. Rutem a B. Rychlíkem, 1. 3. 2000

TV Nova, Televizní noviny – v šotu o ženské módě, která odhaluje stále více, 23. 2. 2000

Český rozhlas 3–Vltava, pořad Naše téma – s Václavem Moravcem (o médiích nad knihou N. Postmana Ubavit se k smrti), 25. 2. 2000

Český rozhlas 3–Vltava, záznam z vystoupení na konferenci „Hilsnerova aféra a česká společnost 1899–1999“, 28. 4. 2000

Český rozhlas 3–Vltava, Cesta a odkaz T. G. Masaryka – 11. část „Pojetí sociologie“, 9. 5. 2000

Český rozhlas 3–Vltava, Cesta a odkaz T. G. Masaryka – beseda (spolu s V. Dvořákovou a E. Kohákem), 18. 6. 2000

Český rozhlas 3–Vltava, Cesta a odkaz T. G. Masaryka – beseda (spolu se Z. Kárníkem a M. Pauzou), ???? 2000 [datum tohoto dílu nelze zpětně ověřit]

2001

Český rozhlas 3–Vltava, pořad „Naše téma“, 3. 1. 2001 [není zkontrolováno]

Český rozhlas 3–Vltava, závěrečná beseda z cyklu o TGM, 7. 1. 2001

Český rozhlas 3–Vltava, pořad „Naše téma“ – jak se média zhostila svých rolí v době po útoku na USA 11. 9. (redaktor Libor Dvořák, spolubesedníci Václav Bělohradský a Jaroslav Veis), 24. 9. 2001

2002

Český rozhlas 1–Radiožurnál, „Výzvy přítomnosti“, 10. 11. 2002 ve 21.05 (redaktor Šiška)

2003

Český rozhlas 3–Vltava, pořad Setkávání, s redaktorkou Bronislavou Janečkovou (hlavní den oslav 80. výročí Českého rozhlasu), 18. 5. 2003, 14.05–15.20 hodin

2004

Česká televize–ČT 1, To je náš mecenáš, 24. dubna 2004

Český rozhlas 1, Meteor [není zkontrolováno, datum nelze zpětně zjistit]

2005

Český rozhlas–Leonardo, vystoupení v pořadu Vstupte!, 25. 11. 2005

2006

Český rozhlas 3–Vltava, v pořadu Mozaika s Jindřichem Bálkem o knize Společnosti pozdní doby, 5. 12. 2006

2007

Český rozhlas–Leonardo, Sociologie – pohled do zrcadla našich životů, s Robertem Tamchynou, 13. 6. 2007

2008

Česká televize–ČT2, literární revue „333“, 16. 2. 2008

Česká televize–ČT24, pořad Před polednem, ke 160. výročí Komunistického manifestu, 21. 2. 2008

Český rozhlas –Leonardo, natočeno 10. 4. 2008 při konferenci k 660. výročí UK

2009

Česká televize Brno – rozhovor po udělení Zlaté medaile Masarykovy univerzity, 28. 1. 2009

Český rozhlas, Rádio 6–Česko, pořad Kronika (redaktorka Šárka Daňková) – k výročí vydání Orwellovy knihy 1984, 14. 6. 2009

Český rozhlas 3–Vltava, Den Masarykovy univerzity, vzpomínky na léta studií, 26. 9. 2009

Česká televize–ČT24, z konference „Na začátku a teď: česká společnost po 20 letech“, CESES FSV UK 10. 11. 2009 (14. 11. 2009)

2010

Český rozhlas 3–Vltava, pořad Mozaika – Spektrum, ke 160. výročí narození T. G. Masaryka, 4. 3. 2010

Český rozhlas 3–Vltava, pořad Osudy, 14. až 18. 6. 2010

Český rozhlas 2, Nokturno nejen pro osamělé, s Pavlem Ryjáčkem, 14. 11. 2010

2011

Český rozhlas 3–Vltava, přímý přenos z Knihovny Václava Havla – účast na recitaci básně Vladimíra Vokolky Rekviem za Jana Masaryka, 25. 2. 2011, 20–21 hodin

Česká televize, pořad 168 hodin (na téma plagiátů), 29. 5. 2011

Český rozhlas–Studio Česko, s Janem Balonem: Problémy současné společnosti, jak je vidí sociologie – hosté Zuzany Vlčkové, 9. 12. 2011 od 15.36;
<http://prehravac.rozhlas.cz/audio/2505240>